

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА**

ИЗВЕШТАЈ

**О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА
ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“, БЕОГРАД ЗА 2009. ГОДИНУ**

**Број: 400-927/2010-01
Београд, 31. март 2011. године**

1.	ПРАВНИ ОСНОВ, ПРЕДМЕТ, ЦИЉ, ПОСТУПАК РЕВИЗИЈЕ И ОДГОВОРНОСТ РЕВИЗОРА.....	3-6
1.	Правни основ.....	3
1.	Предмет ревизије.....	3
1.	Циљ ревизије.....	3
1.	Поступак ревизије.....	3-4
1.	Одговорност субјекта ревизије.....	4
1.	Одговорност ревизора.....	4
1.	ОСНОВ ЗА ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА.....	4-5
1.	МИШЉЕЊЕ.....	5-6
2.	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ.....	7-12
2.1.	Биланс стања.....	7-8
2.2.	Биланс успеха.....	9
2.3.	Извештај о токовима готовине.....	10-11
2.4.	Извештај о променама на капиталу.....	12
3.	НАПОМЕНЕ УЗ РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАЈ.....	13-78
3.1.	Подаци о субјекту ревизије.....	13
3.2.	Основ за састављање и приказивање финансијских извештаја.....	14
3.3.	Рачуноводствене политике.....	15-22
4.	ИНТЕРНА КОНТРОЛА И РЕВИЗИЈА.....	22-26
5.	ЈАВНЕ НАБАВКЕ.....	26-37
6.	БИЛАНС СТАЊА.....	37-56
7.	БИЛАНС УСПЕХА.....	56-77
8.	ПРЕУЗЕТЕ И ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ.....	78
9.	ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА.....	78
10.	ПРЕТХОДНИ ПОСТУПЦИ И КОРЕСПОДЕНЦИЈА СА СУБЈЕКТОМ РЕВИЗИЈЕ ПРЕ ИЗРАЖАВАЊА МИШЉЕЊА.....	78-79
11.	ПРЕПОРУКЕ.....	79-80

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“, БЕОГРАД

Извештај

о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Јавног предузећа „Електромрежа Србије“, Београд за 2009. годину

Извршили смо ревизију финансијских извештаја Јавног предузећа „Електромрежа Србије“, Београд (у даљем тексту „Предузеће“) за 2009. годину и то: 1) биланс стања, 2) биланс успеха, 3) извештај о променама на капиталу, 4) извештај о токовима готовине и 5) напомене уз финансијске извештаје, као и ревизију правилности пословања за 2009. годину.

Нисмо вршили ревизију финансијских извештаја и правилности пословања Предузећа за предходне године.

Ревизију су извршила овлашћена лица Државне ревизорске институције.

Ревизија је извршена у Београду, у седишту Предузећа, улица Кнеза Милоша 11 у присуству овлашћених лица Предузећа.

Правни основ

Правни основ за вршење ревизије је садржан у Закону Државној ревизорској институцији («Службени гласник РС» бр. 101/2005, 54/2007 и 36/2010), Пословнику Државне ревизорске институције («Службени гласник РС» бр. 9/2009) и Програму ревизије Државне ревизорске институције за 2010. годину.

Предмет ревизије

Предмет ревизије су финансијски извештаји Предузећа и правилност пословања за 2009. годину, а на основу Закључка о спровођењу ревизије број 400-927/2010-01 од 17. септембра 2010. године.

Циљ ревизије

Циљ ревизије је да се, на основу прикупљених, адекватних и довољних доказа, изрази мишљење да ли финансијски извештаји субјекта ревизије истинито и објективно приказују његово финансијско стање, резултате пословања и новчане токове, у складу са прихваћеним рачуноводственим начелима и стандардима, као и да ли су трансакције извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима, и за планиране сврхе.

Поступак ревизије

За потребе извођења ревизије Предузећа за 2009. годину, коришћени су међународни стандарди ревизије – Међународни стандарди ревизије (IFAC) и Међународни стандарди врховних ревизорских институција (ISSAI).

Међународни стандарди ревизије налажу да радимо у складу са етичким захтевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да наведени делови финансијских извештаја не садрже материјално значајне грешке.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и обелодањивањима датим у финансијским извештајима. Избор поступака је заснован на ревизорском просуђивању, укључујући процену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталим услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима. Ревизија такође укључује оцену примењених рачуноводствених политика и процена извршених од стране руководства, као и оцену опште презентације финансијских извештаја.

Ревизија укључује и спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о томе да ли су приказани подаци у финансијским извештајима у складу са прописима у Републици Србији. Ти поступци укључују процену ризика постојања материјално значајне неусклађености.

Одговорност руководства за састављање финансијских извештаја и правилност пословања

За састављање и објективну презентацију финансијских извештаја одговорно је руководство Предузећа.

Ова одговорност обухвата успостављање и одмеравање интерних контрола, које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја услед криминалне радње или грешке, одабир и примену одговарајућих рачуноводствених политика као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процена.

Поред одговорности за припремање и презентацију годишњих финансијских извештаја, руководство је, такође, одговорно да обезбеди да су активности, трансакције и информације, које су приказане у финансијским извештајима у складу са прописима у Републици Србији.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да, на основу извршене ревизије, изразимо мишљење о финансијским извештајима Предузећа за 2009. годину.

Сматрамо да су прибављени ревизорски докази довољни и одговарајући да обезбеде разумну основу за наше ревизорско мишљење.

Оснoв за изражавање мишљења

1) Као што је наведено под тачком 5. Извештаја, ревизијом поступка јавних набавки као и реализације додељених уговора извођачима радова на пословима реконструкције ТС, као и санације и адаптације пословних просторија и спортских терена утврђено је да се код наведених послова, по правилу, накнадно уговарају и додатни непредвиђени радови.

Укупна вредност уговорених радова на описан начин износи 40.581 хиљада динара.

Чланом 24. став 1. тачка 7. Закона о јавним набавкама ("Службени гласник РС ", бр. 116/08) предвиђена је таква могућност, при чему се са претходним извођачем радова треба претходно спровести преговарачки поступак без објављивања јавног позива али искључиво у случајевима када су ови додатни радови настали због непредвидљивих околности и као такви постали неопходни за извршење основног уговора, као и да се такви радови у техничком и економском погледу не могу раздвајати од прве јавне набавке, а да се при томе не

проузрокују несразмерно велике техничке тешкоће или несразмерно велики трошкови за наручиоца.

Поступак јавне набавке односно преговарачки поступак без објављивања јавног позива који обавезно укључује и достављање ради објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, обавештења о избору најповољније понуде, ради поштовања начела обезбеђивања конкуренције међу понуђачима и начела транспарентности поступка јавне набавке, у свим наведеним случајевима спроводи се након што су ови радови већ изведени или су у фази извођења, односно након датог одобрења претходном извођачу да их може извести, што је у супротности са чланом 24. став 1. тачка 7. Закона о јавним набавкама.

Такође, ревизијом додељених послова зависном предузећу, без спровођења поступка јавне набавке утврђено је да је Предузеће као наручилац, за извођење радова на изградњи ТС Београд 20, уговорене вредности од 167.194 хиљаде динара, ангажовало своје зависно предузеће Електроисток-Изградња без спровођења поступка јавне набавке, а да је одмах ово зависно предузеће, на основу прикупљених понуда за извођење истих радова ангажовало друго предузеће.

Мишљења смо да поступањем на описани начин нису поштоване одредбе члана 87. став 1 тачка 8. Закона о јавним набавкама, начело транспарентности поступка јавне набавке (члан 10. Закона) и начело обезбеђивања конкуренције међу понуђачима (члан 9. Закона).

2) Као што је наведено под тачком 6.2. Извештаја, Предузеће је у 2008. години извршило процену вредности некретнина, постројења и опреме, односно ревалоризовани износи добијени су применом пондерисаног просека вредности утврђених применом метода приноса, метода трошкова замене и метода трошкова тржишне цене, што доводи у питање реалност исказивања стварне тржишне вредности средстава као и евентуалне ефекте на финансијске извештаје Предузећа које нисмо били у могућности да утврдимо.

Мишљење

По нашем мишљењу, осим за ефекте и чињенице наведене у пасусу Основ за изражавање мишљења, финансијски извештаји дају истинит и објективан приказ финансијског стања Предузећа на дан 31.12.2009. године, резултате његовог пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан у складу са Међународним рачуноводственим стандардима, Међународним стандардима финансијског извештавања и у складу су са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији.

По нашем мишљењу, осим за чињенице наведене у пасусу Основ за изражавање мишљења, активности, трансакције и информације које су приказане у наведеним финансијским извештајима су, по свим материјално значајним питањима у складу са прописима важећим у Републици Србији.

Наглашавање питања

Не изражавајући резерву на дато мишљење, скрећемо пажњу на следеће:

- Као што је наведено под тачком 6.10. Извештаја, износ основног капитала у књигама Предузећа није усаглашен са износом уписаног капитала код Агенције за привредне регистре.

- Као што је наведено под тачком 6.14. Извештаја, Предузеће је на основу Уговора о регулисању обавеза према Републици Србији закљученим са Агенцијом за осигурање депозита дана 06.07.2010.године извршило корекцију нераспоређене добити за 2009. годину за ефекат затезне камате у износу од 44.850 хиљада динара. Чланом 2. наведеног уговора дефинисан је отпис дуга Предузећу у висини од 40%, односно по том основу је у 2010. години евидентиран приход од смањења обавеза у укупном износу од 628.524 хиљада динара.

Генерални државни ревизор

Радослав Сретеновић

Београд, 31. март 2011. године

2. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

БИЛАНС СТАЊА на дан 31.12.2009.године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
		31. децембар 2009. године	31. децембар 2008. године
АКТИВА			
СТАЛНА ИМОВИНА		55.649.991	56.834.242
НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ			
ГУДВИЛ			
НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	6.1.	39.070	38.330
НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И БИОЛОШКА СРЕДСТВА		54.306.906	54.805.929
Некретнине, постројења и опрема	6.2.	54.306.906	54.805.929
Инвестиционе некретнине			
Биолошка средства			
ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ		1.304.015	1.989.983
Учешћа у капиталу	6.3.	108.733	102.553
Остали дугорочни финансијски пласмани	6.4.	1.195.282	1.887.430
ОБРТНА ИМОВИНА		8.290.048	6.380.591
ЗАЛИХЕ	6.5.	391.121	357.790
СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА			
КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА, ПЛАСМАНИ И ГОТОВИНА		7.898.927	6.022.801
Потраживања	6.6.	1.212.783	1.922.242
Потраживања за више плаћен порез на добитак			
Краткорочни финансијски пласмани	6.7.	3.487.364	1.493.307
Готовински еквиваленти и готовина	6.8.	2.261.151	1.916.873
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	6.9.	937.629	690.379
ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА			
ПОСЛОВНА ИМОВИНА		63.940.039	63.214.833
ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА			
УКУПНА АКТИВА		63.940.039	63.214.833
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	6.19.	15.867.935	14.370.767

БИЛАНС СТАЊА
на дан **31.12.2009.године**– Наставак

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
		31. децембар 2009. године	31. децембар 2008. године
ПАСИВА			
КАПИТАЛ	6.10.	45.383.261	45.046.227
ОСНОВНИ КАПИТАЛ		30.540.088	30.540.088
НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ			
РЕЗЕРВЕ			
РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ		12.177.823	12.192.709
НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ			
НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ			
НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК		2.665.350	2.313.430
ГУБИТАК			
ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ			
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ		17.200.319	16.739.541
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	6.11.	273.577	184.128
ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		12.263.076	11.042.642
Дугорочни кредити	6.12.	12.007.349	10.788.336
Остале дугорочне обавезе	6.13.	255.727	254.306
КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		4.663.666	5.512.771
Краткорочне финансијске обавезе	6.14.	1.394.933	1.255.637
Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља			
Обавезе из пословања	6.15.	1.107.121	1.855.617
Остале краткорочне обавезе	6.16.	517.432	504.968
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	6.17.	1.631.822	1.868.215
Обавезе по основу пореза на добитак		12.358	28.334
ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	6.18.	1.356.459	1.429.065
УКУПНА ПАСИВА		63.940.039	63.214.833
ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	6.19.	15.867.935	14.370.767

БИЛАНС УСПЕХА
у периоду од 01.01.2009. до 31.12.2009. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
		31. децембар 2009. године	31. децембар 2008. године
ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		11.088.157	11.645.497
Приходи од продаје	7.1.1.	10.789.599	11.361.805
Приходи од активирања учинака и робе	7.1.2.	60.755	51.579
Повећење вредности залиха учинака			
Смањење вредности залиха учинака			
Остали пословни приходи	7.1.3.	237.803	232.113
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ		10.799.035	10.796.430
Набавна вредност продате робе		3.094	3.761
Трошкови материјала	7.2.1.	3.184.211	3.509.961
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	7.2.2.	1.702.489	1.617.015
Трошкови амортизације и резервисања	7.2.3.	3.005.121	3.026.921
Остали пословни расходи	7.2.4.	2.904.120	2.638.772
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		289.122	849.067
ПОСЛОВНИ ГУБИТАК			
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	7.3.	822.819	830.767
ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	7.4.	935.504	2.025.779
ОСТАЛИ ПРИХОДИ	7.5.	256.162	734.257
ОСТАЛИ РАСХОДИ	7.6.	23.507	322.360
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		409.092	65.952
ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА			
НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА			
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		409.092	65.952
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
Порески расход периода	7.7.	62.084	54.247
Одложени порески расходи периода			
Одложени порески приходи периода		72.606	92.337
Исплаћена лична примања послодавцу			
НЕТО ДОБИТАК		419.614	104.042
НЕТО ГУБИТАК			
НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА			
НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА МАТИЧНОГ ПРАВНОГ ЛИЦА			
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији			
Умањена (разводњена) зарада по акцији			

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
у периоду од 1.јануара до 31. децембра 2009. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31. децембар 2009. године	31. децембар 2008. године
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	13.082.722	12.687.162
Продаја и примљени аванси	12.708.368	12.516.692
Примљене камате из пословних активности	364.827	168.564
Остали приливи из редовног пословања	9.527	1.906
Одливи готовине из пословних активности	9.498.188	8.345.169
Исплате добављачима и дати аванси	6.779.950	5.882.411
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	1.566.823	1.502.492
Плаћене камате	445.072	51.414
Порез на добитак	78.061	26.111
Плаћања по основу осталих јавних прихода	628.282	882.741
Нето прилив готовине из пословних активности	3.584.534	4.341.993
Нето одлив готовине из пословних активности		
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	294.757	114.149
Продаја акција и удела (нето приливи)		483
Продаја нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	909	704
Остали финансијски пласмани (нето приливи)		6.215
Примљене камате из активности инвестирања	293.848	106.747
Примљене дивиденде		
Одливи готовине из активности инвестирања	3.934.348	2.856.475
Куповина акција и удела (нето одливи)		
Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3.240.602	2.856.475
Остали финансијски пласмани (нето одливи)	693.746	
Нето прилив готовине из активности инвестирања		
Нето одлив готовине из активности инвестирања	3.639.591	2.742.326

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
у периоду од 1.јануара до 31. децембра 2009. године-Наставак

ПОЗИЦИЈА	(у хиљадама динара)	
	Износ	
	31. децембар 2009. године	31. децембар 2008. године
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	301.948	399.010
Увећање основног капитала		
Дугорочни и краткорочни кредити (нето приливи)	301.948	399.010
Остале дугорочне и краткорочне обавезе		
Одливи готовине из активности финансирања	78.032	460.054
Откуп сопствених акција и удела		
Дугорочни и краткорочни кредити и остале обавезе (нето одливи)		253.556
Финансијски лизинг		
Исплаћене дивиденде	78.032	206.498
Нето прилив готовине из активности финансирања	223.916	
Нето одлив готовине из активности финансирања		61.044
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	13.679.427	13.200.321
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	13.510.568	11.661.698
НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	168.859	1.538.623
НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ		
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	1.916.873	323.283
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	175.895	56.039
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	476	1.072
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	2.261.151	1.916.873

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
у периоду од **01.01.2009.** до **31.12.2009.** године

-(у хиљадама динара)-

	Основни капитал	Остали капитал	Ревалоризационе резерве	Нераспоређени добитак	Укупно
Стање на дан 01.01. 2008. године	30.506.506	33.582	-	306.840	30.846.928
Исправка материјално значајних грешака и промена рач.политика-повећање	-	-	-	391.050	391.050
Исправка материјално значајних грешака и промена рач.политика-смањење	-	-	-	107.283	107.283
Кориговано почетно стање на дан 01.01. 2008. године	30.506.506	33.582	-	590.607	31.130.695
Укупна повећања у претходној години	-	-	13.547.467	1.948.451	15.495.918
Укупна смањења у претходној години	-	-	1.354.758	225.628	1.580.386
Стање на дан 31.12.2008. године	30.506.506	33.582	12.192.709	2.313.430	45.046.227
Кориговано почетно стање на дан 01.01. 2009. године	30.506.506	33.582	12.192.709	2.313.430	45.046.227
Укупна повећања у текућој години	-	-	-	429.952	429.952
Укупна смањења у текућој години	-	-	14.886	78.032	92.918
Стање на дан 31.12.2009. године	30.506.506	33.582	12.177.823	2.665.350	45.383.261

3. НАПОМЕНЕ УЗ РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАЈ

3.1. Подаци о субјекту ревизије

Јавно предузеће „Електромрежа Србије“, Београд са скраћеним именом ЈП ЕМС, Београд (у даљем тексту: „Предузеће“) основано је Одлуком Владе Републике Србије (бр. 023-397/2005-1 од 27. јануара 2005. године) о оснивању јавног предузећа за пренос електричне енергије и управљање преносним системом, објављеном у Службеном гласнику Републике Србије бр. 12/2005.

У Одлуци Владе Републике Србије о оснивању Предузећа, прецизирано је да средства за оснивање и рад Предузећа чине покретне и непокретне ствари, новчана средства, хартије од вредности, имовинска права и друга средства које је ЈП Електропривреда Србије унело као оснивачки улог у ЈП Електроисток, као и средства које је то јавно предузеће стекло пословањем. Осим тога, средства за оснивање и рад Предузећа чини и део средстава које је користило ЈП Електропривреда Србије за обављање делатности управљања преносним системом, као и удео ЈП Електропривреда Србије у предузећу Електроенергетски координациони центар д.о.о. Београд. Ова средства су утврђена билансом стања средстава на дан 31. децембра 2004. године.

У складу са Одлуком Владе Републике Србије о оснивању Предузећа, која је ступила на снагу 1. јула 2005. године, Агенција за привредне регистре Републике Србије донела је Решење о упису оснивања Предузећа у регистар привредних субјеката бр. БД 80469/2005.

Основне делатности Предузећа су пренос електричне енергије до електродистрибутивних предузећа и великих индустријских потрошача, као и управљање преносним системом.

Капацитети Предузећа су трансформаторске станице и далеководи.

Делатност преноса електричне енергије обавља Дирекција за пренос на територији Републике Србије у 6 погона са седиштима у Београду, Бору, Крушевцу, Новом Саду и Обилићу.

Како би обављало ове делатности Предузеће је од Агенције за енергетику Републике Србије добило следеће лиценце:

1. Лиценца за пренос електричне енергије (Бр. 312-277/2006-Л-I)
2. Лиценца за управљање преносним системом (Бр. 312-278/2006-Л-I)
3. Лиценца за организовање тржишта електричне енергије (Бр. 312-58/2006-Л-I)

Предузеће је једино предузеће у Републици Србији које има лиценце за наведене делатности.

Матични број Предузећа је 20054182.

Порески идентификациони број Предузећа је 103921661.

На дан 31. децембра 2009. године Предузеће је имало 1.355 запослених (31. децембра 2008. године – 1.355 запослених).

Седиште Предузећа налази се у Београду, улица Кнеза Милоша бр. 11.

Органи Предузећа су управни одбор, генерални директор и надзорни одбор. Представнике органа Предузећа именује Влада Републике Србије.

3.2. Основ за састављање и приказивање финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији („Службени гласник РС”, бр. 46/06 и 111/09), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја, Међународне рачуноводствене стандарде, односно Међународне стандарде финансијског извештавања, као и тумачења која су саставни део стандарда.

Приказани финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје Предузећа у складу са Законом о рачуноводству и ревизији („Службени гласник РС”, бр. 46/06 и 111/09).

Предузеће у свом саставу има 2 зависна привредна друштва, чији је капитал у потпуности у власништву Предузећа и то: Привредно друштво за изградњу електроенергетских објеката „Електроисток-Изградња“ доо, Београд и Привредно друштво за пројектовање, консалтинг, инжењеринг електроенергетских и телекомуникационих објеката и система „Електроисток-Пројектни биро“ доо, Београд. Предузеће је саставило консолидоване финансијске извештаје и исте доставило Центру за бонитет Народне банке Србије крајем априла 2009. године.

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Предузеће је у састављању ових финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3.3.

Финансијски извештаји су исказани у хиљадама динарима.

Финансијски извештаји Предузећа за годину која се завршила 31. децембра 2009. године одобрени су од стране Управног одбора дана 25.02. 2010. године.

Министарство енергетике је надлежно за пословање Предузећа у складу са Законом о енергетици и Законом о оснивању Електромреже као оператора преносног система у Србији.

Надлежно тело (Агенција за енергетику Републике Србије) основано је 2005. године одлуком Владе Републике Србије. У складу са Законом о енергетици, Агенција је донела Методологију за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћење система за пренос електричне енергије и Тарифни систем за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије. Влада Републике Србије је дала сагласност на поменути акта.

Предузеће евидентира одређене трансакције у складу са прописима када се испуне следећи услови: (а) регулисане накнаде за услуге које се пружају су одређене или треба да буду одobreне од стране независног надлежног органа; (б) регулисане накнаде утврђене су тако да покрију трошкове пружених услуга; и (ц) у складу са очекиваном потражњом за услугама разумно је претпоставити да ће накнаде бити на нивоу који је потребан за покривање трошкова који се обрачунавају и наплаћују крајњим корисницима. Када надлежни орган донесе одлуку која утиче на финансијске извештаје, ефекат такве одлуке се евидентира у периоду у коме је одлука донета.

3.3. Преглед значајних рачуноводствених политика

3.3.1. Приходи

Приходи се признају до износа очекиваних економских користи, под условом да се тај износ може поуздано измерити и исказују се по правичној вредности, након умањења за дате попусте и порез на додату вредност.

Приход од приступа и коришћења система за пренос електричне енергије се у потпуности остварује са предузећима која послују у оквиру Јавног Предузећа Електропривреда Србије, Београд.

На основу методологије обрачуна, приходи од приступа и коришћења система за пренос електричне енергије укључују и накнаде за трошкове купљене електричне енергије која се користи за покривање губитака у преносу и трошкове системских услуга односно трошкова који се односе на одржавање система за пренос електричне енергије.

Приход од приступа и коришћења система за пренос електричне енергије фактурисан је према тарифи за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије на коју је Агенција за енергетику Републике Србије дала сагласност дописом број 495/2008–Д–I/2 а која је усвојена на седници Владе Републике Србије 31. јула 2008. године.

Приходи од камата признају се у периоду на који се односе.

3.3.2 Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене настале у страним средствима плаћања прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у страним средствима плаћања на дан биланса стања, прерачунати су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Позитивне и негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у страним средствима плаћања књижене су у корист или на терет биланса успеха, као позитивне или негативне курсне разлике. Позитивне и негативне курсне разлике настале приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страним средствима плаћања књижене су у корист или на терет биланса успеха, као позитивне или негативне курсне разлике, осим за курсне разлике и ефекте уговорене валутне клаузуле обрачунате на недоспела потраживања и обавезе, које су у складу са изменама и допунама Правилника о рачуноводству, исказане на осталим активним временским разграничењима. Сразмерни износ разграничених курсних разлика преноси се на негативне или позитивне курсне разлике на дан доспећа обавезе, односно потраживања по основу којих су обрачунате.

3.3.3. Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања признају се као расход у периоду када су настали, без обзира како се користе позајмљена средства.

3.3.4. Порез на добит

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава применом прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, која представља износ добитка пре опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, у складу са пореским прописима Републике Србије, уз умањење за прописане пореске кредите.

Закон о порезу на добит Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 25/01, 80/02, 43/03 и 84/04) не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима.

Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од десет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе средстава и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

Одложена пореска потраживања се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезиви добитак, а који се тиме може умањити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину, порезе и доприносе на зараде на терет послодавца, као и друге порезе и доприносе у складу са републичким, пореским и општим прописима.

3.3.5. Донације

Донације се признају у њиховој фер вредности када постоји разумни степен уверења да ће донација бити примљена и остали пратећи услови бити испуњени. Донација која се односи на трошак признаје се као приход током периода који је потребан да би се донација повезала на систематској основи са трошковима који из ње требају бити надокнађени. Када се донација односи на средство, фер вредност донације се евидентира на рачунима одложених прихода, који се, затим, признају у билансу успеха током процењеног корисног века употребе датог средства у једнаким годишњим износима.

3.3.6. Бенефиције за запослене

Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Предузеће је у обавези да плаћа порезе и доприносе пореским органима и државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују порезе и доприносе за запослене на терет

послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним законским прописима. Предузеће је, такође обавезно да од бруто зараде запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати фондовима. Порези и доприноси на терет послодавца и порези и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

Предузеће је, у складу са одредбама Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09), у обавези да запосленом приликом одласка у пензију исплати отпремнину, у висини од 1.67 просечне зараде остварене у Предузећу у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, са тим да отпремнина не може бити мања од 3 просечне бруто месечне зараде остварене у Републици Србији у месецу који претходни месецу одласка у пензију. Поред тога, Предузеће је у обавези да исплати и јубиларне награде за 10, 20 и 30 година непрекидног рада у Предузећу, при чему су наведене јубиларне награде плативе у висини од 0.56, 1.12 и 1.67 просечне месечне зараде у Предузећу исплаћене за претходна три месеца пре месеца исплате јубиларних награда.

Накнаде запосленима по основу одласка у пензију и јубиларних награда нису обезбеђени фондовима. Трошкови ових накнада одређују се применом актуарске методе пројектовања по јединици права. Актуарски добици и губици признају се као приход или расход у билансу успеха у периоду када су настали.

Остварени трошкови рада у претходним периодима признају се у билансу успеха на пропорционалној основи током просечног периода, све док накнаде не постану стечене.

Уколико су накнаде стечене одмах након увођења новог плана или промене постојећег плана, трошкови рада који су остварени у претходним периодима признају се одмах.

Утврђена обавеза по накнадама укључује садашњу вредност утврђене обавезе за накнаде умањену за остварене, а непризнате трошкове рада у претходним периодима.

3.3.7. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања која су набављена одвојено почетно се признају по набавној вредности. Набавна вредност укључује фактурну вредност добављача, евентуалне увозне дажбине и друге трошкове који се могу повезати са прибављањем датог нематеријалног улагања, уз умањење за трговинске попусте и рабате.

Након почетног признавања, нематеријална улагања су исказана по набавној вредности, умањеној за акумулирану амортизацију и коригованој за исправку вредности по основу обезвређивања, уколико обезвређивање постоји.

Амортизација се израчунава применом пропорционалне методе у току процењеног корисног века употребе нематеријалног улагања, применом годишње стопе амортизације од 20%. Амортизација почиње када се нематеријално улагање стави у употребу. Нето садашња вредност нематеријалних улагања се преиспитује на крају обрачунског периода за средства која још увек нису стављена у употребу.

3.3.8. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема се почетно мере по набавној вредности. Набавна вредност некретнина, постројења и опреме обухвата фактурну цену укључујући увозне таксе и порезе који се не могу рефундирати, након одузимања трговачких попуста и рабата и све трошкове које се могу директно приписати довођењу тог средства на локацију и у стање које је неопходно да би средство могло функционисати, на начин на који то очекује менаџмент. Накнадни издаци се капитализују када значајно продужавају век употребе, повећавају капацитет или побољшавају

ефикасност некретнина, постројења и опреме. Поправке и одржавања признају се као трошкови периода. Средство израђено у сопственој режији признаје се по цени коштања, под условом да она не прелази тржишну вредност. У цену коштања средства не улази камата, административни и општи трошкови који се не могу директно приписати изради датог средства.

Након почетног признавања, земљиште, објекти и опрема за пренос електричне енергије и управљање преносним системом се књиже по фер-вредности умањеној за акумулирану амортизацију објеката и опреме и евентуалне губитке због умањења вредности након датума ревалоризације. Ревалоризација се врши довољно редовно како би се обезбедило да се фер-вредност ревалоризованог средства битно не разликује од његове књиговодствене вредности.

Свако повећање вредности настало као резултат ревалоризације евидентира се на ревалоризационим резервама које се налазе у оквиру позиције капитала, у билансу стања, осим до оног износа до којег се сторнира негативни ефекат ревалоризације истог средства који је претходно био признат у билансу успеха, у којем случају се повећање признаје у билансу успеха. Негативни ефекат ревалоризације се признаје у билансу успеха, осим до износа постојећих ревалоризованих резерви које се односи на то средство.

Ревалоризоване резерве у оквиру капитала које се односе на једну ставку некретнина, постројења и опреме се директно преносе на нераспоређену добит приликом расходовања или отуђења средства.

Канцеларијска и остала опрема која се не користи за пренос електричне енергије и управљање преносним системом се исказује по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и евентуално настало акумулирано обезвређење.

Амортизација се израчунава применом пропорционалне методе у току процењеног корисног века употребе, користећи следеће стопе амортизације:

Грађевински објекти	1.5%-2%
Опрема за трансформаторске станице	4%-5.56%
Далеководи	2.86%-4%
Камиони и аутомобили	14.3%-15.5%
Рачунари и рачунарска опрема	20%-25%
Канцеларијски намештај	10%-50%

Основно средство се искњижава из евиденција отуђењем или када се не очекују будуће економске користи од употребе тог средства. Добици или губици по основу продаје или отписа основног средства (као разлика између нето продајне вредности и нето књиговодствене вредности) признају се у билансу успеха периода када су настали.

3.3.9. Залихе

Залихе материјала и резервних делова вреднују се по набавној вредности или нето продајној вредности, у зависности која је нижа.

Набавна вредност укључује фактурну вредност добављача, увозне дажбине, трошкове превоза, манипулативне трошкове и друге трошкове који се могу повезати са довођењем залиха на постојећу локацију и у постојеће стање. Попуст, рабати и друге сличне ставке одузимају се при

утврђивању трошкова набавке робе. Обрачун излаза залиха материјала и резервних делова врши се по методи просечне пондерисане цене.

Нето продајна вредност је процењена продајна цена под нормалним условима пословања, умањена за процењене трошкове финализације производа и за процењене трошкове продаје.

Исправка вредности залиха се евидентира у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност, као и по основу осталих документованих умањења вредности залиха.

3.3.10. Обезвређење немонетарних средстава

На дан сваког биланса стања, Предузеће процењује да ли постоје индикације обезвређења неког средства. Уколико постоје, Предузеће формално процењује његову надокнадиву вредност. Уколико се утврди да је књиговодствена вредност већа од надокнадиве вредности, врши се умањење до нивоа процењене надокнадиве вредности. Надокнадива вредност неког средства или „јединице која генерише новац“, уколико средство не генерише готовинске токове независно, једнака је вишој од нето продајне или употребне вредности. За утврђивање употребне вредности процењени будући токови готовине се дисконтују на њихову садашњу вредност користећи дисконтну стопу пре опорезивања која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и ризик специфичан за то средство. У одређивању фер вредности умањеној за трошкове продаје користи се одговарајућа техника процене.

3.3.11. Резервисања

Резервисања се признају када Предузеће има обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се формирају у износу који одговара најбољој процени руководства на датум биланса стања у погледу издатака који ће настати да се такве обавезе измире. Уколико је ефекат временске вредности новца значајан, резервисања се дисконтују применом дисконтне стопе пре опорезивања која одражава ризик специфичан за ту обавезу.

3.3.12. Финансијска средства

Финансијска средства су класификована као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха, кредити и потраживања, пласмани који се држе до доспећа или као финансијска средства намењена продаји. Предузеће одређује класификацију својих финансијских средстава приликом почетног признавања. Финансијска средства се признају када Предузеће уговорним одредбама постане везано за инструмент. Финансијска средства се почетно признају по фер вредности увећаној, осим у случају финансијских средстава по фер вредности кроз биланс успеха, за директне трошкове трансакције.

Финансијска средства предузећа укључују готовину и краткорочне депозите, финансијске инструменте који се не котирају и потраживања од купаца и остала потраживања.

Учешћа у капиталу зависних предузећа

Учешћа у капиталу зависних предузећа и придружених предузећа исказују се по набавној вредности умањеној за акумулирану исправку вредности по основу обезвређивања, уколико обезвређивање постоји.

Финансијски инструменти расположиви за продају

Финансијски инструменти расположиви за продају обухватају учешћа у капиталу других правних лица и банака. Након почетног признавања, финансијски инструменти расположиви за продају се исказују по фер вредности. За оне инструменте којима се организовано тргује на финансијском тржишту, поштена вредност се одређује у висини одговарајуће котиране цене на активном тржишту на дан биланса стања. Инструменти који немају котирану цену на активном тржишту и чија се поштена вредност не може поуздано измерити мере се по набавној вредности, коригованој за исправку вредности по основу обезвређивања, уколико обезвређивање постоји.

Каматоносни зајмови и потраживања

Зајмови и потраживања који су потекли од Предузећа мере се по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе. Приходи и расходи признају се билансу успеха по основу обезвређивања и престанка признавања, као и кроз амортизациони процес.

Краткорочна потраживања од купаца

Потраживања од купаца признају се и евидентирају у висини оригиналне фактурне вредности, умањене за исправку вредности ненаплативих потраживања. Исправка вредности се врши за потраживања којима је протекао рок за наплату најмање 60 дана, уз процену извесности наплате која се врши појединачно. Потраживања се отписују када постану потпуно ненаплатива.

Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину на рачуну код банака, готовину у благајни, депозите по виђењу и остале високо ликвидне хартије од вредности са роком доспећа до три месеца. За сврху припреме извештаја о новчаним токовима, готовина и готовински еквиваленти обухватају напред наведене позиције.

3.3.13. Обезвређење финансијских средстава

Предузеће процењује на дан сваког биланса стања да ли постоје објективни докази да је вредност финансијског средства умањена. Вредност финансијског средства је умањена само ако постоје објективни докази обезвређења настали као резултат догађаја који се одиграо након почетног признавања финансијског средства и тај догађај има утицај на процењене будуће токове готовине од финансијског средства. Објективни доказ да је дошло до обезвређења вредности финансијског средства може да укључује значајне финансијске потешкоће купца или осталих дужника, као и емитената акција или других хартија од вредности, кршење уговора или кашњење у измирењу обавеза, као и други објективни докази.

Уколико постоји објективни доказ да је дошло до настанка губитка по основу умањења вредности, износ губитка се одмерава као разлика између књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине. Вредност средства или средстава се умањује коришћењем рачуна исправке вредности а губитак по основу обезвређења се признаје у билансу успеха. Средства се отписују када више не постоји могућност наплате.

3.3.14. Финансијска обавезе

Финансијске обавезе се почетно признају по фер вредности, увећаној у случају кредита и позајмица за директне трошкове трансакције.

Финансијске обавезе Предузећа укључују обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања, кредите и позајмице.

Каматоносни кредити и позајмице

Сви кредити и позајмице почетно се признају по набавној вредности, која представља поштену вредност примљеног износа умањеног за износ трошкова повезаних са позајмицом. Након почетног признавања, каматоносни кредити и позајмице, накнадно се вреднују по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе. Амортизована вредност се обрачунава узимајући у обзир све трошкове исплата, као и попусте и премије при измирењу кредита. Добици и губици се признају у билансу успеха при искњижењу или обезвређивању обавезе, као и током амортизационог процеса.

3.3.15. Престанак признавања финансијских средстава и обавеза

Финансијска средства

Финансијско средство (или, део финансијског средства или групе финансијских средстава) престаје да се признаје уколико је:

- Дошло до истека права на прилив новца по основу тог средства;
- Предузеће задржало право на прилив новца по основу средства али је преузело обавезу да изврши исплату по основу тог средства у пуном износу без материјално значајног одлагања трећем лицу по основу уговора о преносу; или
- Предузеће извршило пренос права на прилив новца по основу средства и (а) пренос свих ризика и користи у вези са средством, или (б) није нити пренело, нити задржало све ризике и користи у вези са средством али је пренело контролу над њим.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза престаје да се признаје уколико је испуњење те обавезе извршено, уколико је обавеза укинута или је истекао рок важења обавезе. У случају где је постојећа финансијска обавеза замењена другом обавезом према истом повериоцу али под значајно промењеним условима или уколико су услови код постојеће обавезе значајно измењени, таква замена или промена услова третира се као престанак признавања првобитне обавезе са истовременим признавањем нове обавезе, док се разлика између првобитне и нове вредности обавезе признаје у билансу успеха.

3.3.16. Курсне разлике

Функционална и извештајна валута Предузећа је Динар (РСД). Трансакције изражене у страниој валути иницијално се евидентирају у функционалној валути применом важећег курса на дан трансакције. Монетарна средства и обавезе изражене у страниој валути прерачунавају се у функционалну валуту применом важећег курса на дан биланса стања. Све курсне разлике

признају се у билансу успеха периода. Немонетарне ставке носе се вреднују по принципу историјског трошка израженог у страниј валути прерачунате су по историјском курсу важећем на дан иницијалне трансакције. Немонетарне ставке вредноване по поштеној вредности изражене у страниј валути прерачунате су применом курса важећег на дан процене.

3.3.17. Неизвесност процене

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвесности при давању процена на дан биланса стања, а које носе значајан ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вредности средстава и обавеза у наредној фискалној години, представљене су у даљем тексту:

Процена некретнина, постројења и опреме

Предузеће вреднује земљиште, објекте и опрему за пренос електричне енергије и управљање преносним системом по ревалоризованим износима са променама у фер вредности које се признају у капиталу. Предузеће је ангажовало независног проценитеља да одреди поштену вредност на дан 1. јануара 2008. године.

Бенефиције запослених

Садашња вредност обавеза за отпремнине за одлазак у пензију, јубиларне награде и неискоришћене годишње одморе утврђује се актуарском проценом. Актуарска процена подразумева коришћење претпоставки везаних за дисконтну стопу, предвиђени раст зарада, стопу смртности и флукуацију запослених. При одређивању одговарајуће дисконтне стопе руководство Предузећа полази од каматне стопе која би била еквивалента стопи на обвезнице предузећа. Стопа смртности је базирана на јавно доступним таблицама морталитета. Будући раст зарада базиран је на очекиваним стопама инфлације.

4. ИНТЕРНА КОНТРОЛА И РЕВИЗИЈА

Послови на нивоу Предузећа до краја 2009. године били су организовани у оквиру 5 сектора и то: Економско-финансијски, Инвестициони, ИТК, Правни и Опште технички послови.

Кабинет, љуски ресурси и интерна ревизија су под непосредном ингеренцијом Пословодства.

Нови Правилник о организацији и систематизацији послова усвојен је 5.октобра 2009. године а примењује се од 1. јануара 2010. године. Према наведеном Правилнику у 2010. години Предузеће послује у оквиру 8 центара и то: Економски послови, Комерцијални послови, Инвестициони послови, Управљачка информатика, Телекомуникације, Информациони системи, Правни послови и Управљање људским ресурсима и општим пословима, а послови Кабинета и интерне ревизије су под непосредном ингеренцијом Генералног директора.

4.1. Интерна контрола

У складу са Законом о раду, Генерални директор Предузећа донео је Правилник о организацији и систематизацији послова бр. 4708 од 26.10.2005. године. Измене и допуне Правилника вршене су: 23.10., 26.10. 2006; 05.04., 03.12., 21.12. 2007 и 23.01., 08.10.2008. године. Правилник у делу систематизације садржи преглед и назив радних места, степен квалификације или стручне спреме, занимање, смер и струку, радно искуство, без описа послова појединачно за радна места.

Нови Правилник о организацији и систематизацији послова донео је Генерални директор 24.12.2009. године, који као и ранији, не садржи описе послова појединачно за радна места.

Појединачни опис послова наводи се у уговору о раду са запосленим, односно не постоји опис послова по радним местима у форми општег акта (датум доношења и број протокола) већ се описи дају у уговорима о раду.

Правилником о рачуноводству, усвојеним од стране Управног одбора бр. 15343/3 од 26.12.2006. године, уређена су питања организације рачуноводственог система у складу са законском, професионалном и интерном регулативом у Предузећу. Обављање рачуноводствених и финансијских послова у Предузећу врши се у седишту Предузећа у оквиру Сектора за економско-финансијске послове и у погонима преноса у Београду, Бору, Ваљеву, Крушевцу и Новом Саду. У оквиру наведеног сектора постоје следеће службе:

- Служба рачуноводства,
- Служба за финансијске динарске послове,
- Служба за финансијске девизне послове,
- Служба за економске послове, план и анализу.

У оквиру Службе рачуноводства постоје следећа одељења:

- Одељење финансијског књиговодства,
- Одељење књиговодства основних средстава,
- Одељење послова књиговодства обрачуна.

Књижења, обрачуни и плаћања врше се у Сектору за економско-финансијске послове и у погонима преноса. Плаћања у погонима преноса врше се акредитивима отвореним код пословних банака према седишту погона.

Правилником о рачуноводству у члану 40. предвиђено је да примарну контролу исправности састављене рачуноводствене исправе врши руководица организационог дела у којем је пословна промена настала, што оверава својим потписом на исправи. Такође, Правилником о рачуноводству је предвиђено да се потписи лица одговорних за састављање и примарну контролу, као и потписи лица одговорних за накнадну контролу, депонују у службама Сектора за економско-финансијске послове.

Препорука 1:

Препоручује се да се сачине писане процедуре у облику којим би се дефинисала овлашћења и обавезе сваког лица за унос података и за поступање приликом контроле и оверавања исправа и доставити их лицима задуженим како за примарну тако и накнадну контролу.

Правилником о рачуноводству у члану 41. предвиђено је да Директор Сектора за економско-финансијске послове прописује обавезност евидентирања примопредаје рачуноводствених исправа унутар Предузећа као и изглед доставне књиге.

У поступку ревизије није дат на увид интерни акт (упутство) којим се уређују питања прописана наведеним чланом Правилника о рачуноводству.

Правилником о рачуноводству је уређено састављање, кретање и контрола рачуноводствених исправа и рокова за њихово достављање на обраду. У члану 46. Правилника о рачуноводству прописано је да руководица Службе рачуноводства уређује у писаној форми интерне контролне поступке којима се обезбеђује да све пословне промене у поступку конттирања и књижења буду унете у обраду, да су тачно обрађене и унете у одговарајуће пословне књиге. Служба рачуноводства дужна је да спроводи контролу у домену рачуноводства.

У Служби рачуноводства постоји Упутство о поступању са рачуноводственим исправама и додатном садржају и изгледу рачуноводствених исправа и то у форми нацрта, које се не примењује. Постоје инструкције за ставове за књижење којих треба да се придржавају запослени који контрирају и спроводе налоге за књижење.

Правилником о рачуноводству регулисана су одређена питања интерне рачуноводствене контроле. Чланом 55. Правилника о рачуноводству утврђени су циљеви система интерне рачуноводствене контроле:

- заштита средстава од превара или неефикасне употребе,
- обезбеђење поузданости и веродостојности рачуноводствених података,
- оцена рада свих радника, руководилаца и организационих делова у оквиру Предузећа.

Интерна рачуноводствена контрола треба да обезбеди поузданост и веродостојност рачуноводствених евиденција, података и финансијских извештаја.

Чланом 56. Правилника о рачуноводству утврђене су следеће мере интерне контроле:

- запослени који су задужени за послове са новчаним средствима или користе материјална средства не могу да воде рачуноводствену евиденцију за та средства,
- ротацију лица задужених за материјалне вредности,
- запослени који воде аналитичку евиденцију купаца не могу вршити готовинске новчане наплате од купаца за које воде евиденцију,
- рачуноводствене исправе морају бити означене серијским бројевима и издаване по редоследу тих бројева,
- захтеви за набавку не могу се извршавати ако претходно нису оверени од стране овлашћеног руководиоца,
- пре обрачуна зарада запослених треба извршити контролу радног времена за које се врши обрачун и обезбедити тачан обрачун и исплату зарада и накнада зарада и плаћање прописаних пореза и доприноса,
- чланови пописних комисија не могу бити рачунопологачи средстава које комисија пописује, нити његов руководилац.

Чланом 55. Правилника о рачуноводству одређена су лица одговорна за законитост и исправност настанка пословних промена и за састављање исправа о пословним променама. Такође, Правилником о рачуноводствусу дати су оквири за дефинисање одговорности запослених приликом извршавања рачуноводствених послова.

У члану 64. Правилника о рачуноводству наводи се да ће појединачни задаци, обавезе и одговорности и права запослених на рачуноводственим пословима бити уређени посебним Правилником о организацији и систематизацији послова Предузећа. Увидом у Правилник о организацији и систематизацији послова у Предузећу, утврдили смо да не садржи описе послова. Описи послова постоје у уговорима о раду за сваког појединог запосленог који обавља послове по систематизацији послова.

У складу са чланом 50. Правилника о рачуноводству, Генерални директор је дана 12.11.2007. године донео Правилник о организацији и спровођењу пописа имовине и обавеза, под бројем 13294, као и следећа интерна акта:

- Правилник о накнади трошкова службеног путовања у иностранство
- Правилник о начину и условима коришћења моторних возила, унутрашњој контроли и безбедности саобраћаја у Предузећу
- Упутство за обрачун накнада трошкова за време проведено на службеном путовању у земљи
- Упутство о коришћењу мобилних телефона
- Одлука о коришћењу средстава репрезентације за 2009. годину
- Одлука о коришћењу пословне мастер картице у Предузећу

Од стране руководиоца Сектора месечно се достављају извештаји о испуњењу плана, а по истеку квартала састављају се интерни периодични обрачуни, а што помаже Генералном директору и осталим члановима пословодства у управљању Предузећем.

Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору („Службени гласник РС“, бр. 82/2007) прописана је обавеза успостављања система финансијског управљања и контроле од стране Предузећа.

Током спровођења процедура ревизије, уочили смо да је Предузеће у фази припрема за успостављање система функционисања финансијског управљања и контроле.

У појединим сегментима система интерне контроле нису прописане процедуре за трансакције, а у оним где постоје поједине су недовољно испоштоване, а што се, пре свега, односи на следеће:

- Нису припремљени детаљни описи, укључујући и ток документације за пословне процесе, као ни кораци у доношењу одлука и контролни механизми;
- Не постоји опис послова по радним местима у форми општег акта (датум доношења и број протокола) већ се описи дају у уговорима о раду;
- Нису прописане процедуре рада у оквиру пословних процеса и о неспојивости одређених послова (Напомена 7.2.1. Трошкови материјала);
- Тек иницијално се предузимају активности на идентификовању и процени ризика.

Својом садржином Правилник о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору јасно упућује на то да је интерна контрола први и незаобилазан ниво надзора у Предузећу, односно да је интерна ревизија други ниво надзора. Интерна ревизија врши оцену ефикасности система интерне контроле. Накнадна контрола користи информације о оствареним пословним резултатима после завршеног планираног процеса, а претходна контрола се врши у току акције на основу информација о одступањима од стандарда.

Интерна контрола треба да има своје циљеве, правила и мере, тако да Предузеће треба да интерним актом регулише:

- питање заштите имовине од нерационалног трошења и крађа,
- начин обезбеђења поузданости и веродостојности рачуноводствених података,
- обезбеђење извршења планираних послова,
- критеријуме за оцену успешности испуњења стандарда.

Предузеће поседује сопствено развијен пословно информациони систем, који се према потребама надограђује мањим апликативним софтверима за потребе праћења одређених активности. Уочена је потреба да се у складу са повећаним обимом и сложености пословања у условима нових информационих технологија обезбеди савременији информациони систем који омогућава јединствен начин евидентирања свих пословних промена и трансакција и пуну повезаност међу организационим деловима, као и поуздано и благовремено извештавање. Програмом пословања Предузећа за 2010. и 2011. годину планирана су значајна средства за увођење нових технологија. Део средстава за те намене је опредељен из добити за 2009. годину. Конкретне активности су и преузете током 2010. године-урађена је студија Програма имплементације САП решења у Предузећу за период 2011.-2015. године и формирана је Стручна Комисија са задатком прикупљања података о савременим техничким информационим системима за управљање имовином у предузећима.

Препорука 2:

Препоручује се да се у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и

контроле у јавном сектору („Службени гласник РС“ бр.82/2007) побољша систем финансијског управљања и контроле, с акцентом на следећим мерама:

- Дефинисање такве организационе структуре која у потпуности омогућава поделу дужности на начин да се раздвоје одговорности за доношење, извршавање и контролу пословних одлука, односно да исто лице не буде одговорно за ауторизацију, извршење, књижење и контролу
- Управљање ризицима, односно усвајање стратегије управљања ризиком
- Усвајање писаних политика и процедура за управљање ризиком и контролу њихове примене, са циљем да се ризици ограниче на прихватљив ниво
- Успостављање одговарајућег информационог система који омогућава јединствен начин евидентирања свих пословних промена и трансакција и пуну повезаност међу секторима као и поуздано и благовремено извештавање.

4.2. Интерна ревизија

Приликом спровођења поступка ревизије уочено је да је успостављена интерна ревизија и да су постигнути добри резултати, иако је у 2009. години Служба интерне ревизије тек у фази формирања и обуке нових кадрова. Предузеће је формирало Ревизијски одбор. Интерна ревизија има усвојена следећа документа, потребна за њен рад:

- Повељу интерне ревизије
- Стратешки план интерне ревизије за период 2009. – 2011. година
- План рада Службе за интерну ревизију за 2009. годину
- Приручник за интерне ревизоре.

Предузеће је уредно доставило Министарству финансија, Сектору за буџетску инспекцију и ревизију Годишњи извештај о обављеним ревизијама и активностима интерне ревизије за 2009. годину, у складу са Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошком упутствима за поступање интерне ревизије у јавном сектору („Службени гласник РС“, бр. 82/2007) којим је дефинисана обавеза успостављања интерне ревизије најкасније до 31.децембра 2007. године.

У извештају о раду Интерне ревизије Предузећа за 2009. годину наведено је да су извршене четири ревизије, предвиђене Планом рада:

- Ревизија система интерног финансијског извештавања у функцији управљања готовином
- Ревизија система инвестиционих набавки
- Ревизија магацинског пословања
- Ревизија система одржавања далековода.

У 2009. години започета је ревизија система осигурања имовине и лица у Предузећу. У току рада интерни ревизори су разматрали и утврђивали процедуре ревизије, идентификовали и процењивали ризике у пословним процесима и разматрали могуће области ревизије. У извештајном периоду у ревизијским извештајима дате су 92 препоруке.

Мишљења смо да би активности интерне ревизије у будућем периоду треба више усмерити на:

- процену ефикасности система интерне контроле Предузећа
- процену ефикасности управљања ризиком, с посебни нагласком на ризичним областима и активностима
- процену поузданости (потпуности и веродостојности) података система рачуноводства Предузећа.

5. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Систем набавки одвија се у оквиру Центра за комерцијалне послове, уз учешће представника из других сектора - на које се набавке односе, који се именују као чланови комисија. У Центру за комерцијалне послове се врши организација, координација и реализација послова набавки општих потреба и инвестиционе опреме, услуга и радова. Служба набавки покреће поступке набавки, врши координацију свих учесника до уговарања, прати реализацију уговора, води јединствене евиденције јавних набавки на нивоу Предузећа.

Одељење за спољнотрговинске послове по потреби учествује у поступку доделе уговора и праћењу реализације послова са ино партнерима и поступцима који се не спроводе по правилима Закона о јавним набавкама. Евиденција (контролник) увоза и извоза за Предузеће води се у овом Одељењу. У овом Одељењу прати се реализација уговора који се финансирају средствима ино кредита (ЕБРД и ЕИБ).

Јавне набавке мале вредности током 2009. године су се спроводиле у погонима Београд, Бор, Ваљево, Крушевац и Нови Сад, кад се раде поступци набавки за њихове потребе, а у 2010. години погонима Београд, Ваљево и Бор укинута је наведено право.

Јавне набавке започете у 2008. години и раније спроводиле су се у складу са Законом о јавним набавкама ("Службени гласник РС", бр. 39/02, 55/04). Нова верзија Закона о јавним набавкама ("Службени гласник РС ", бр. 116/08) примењује се од 06.01.2009. године, од када престаје да важи ранија верзија Закона.

Генерални директор је решењем бр. 2928 од 19.03.2008. године именовао Комисију за јавне набавке која је састављена од три члана. Дана 26.05.2009. године донето је решење о образовању Комисије за јавне набавке на нивоу Предузећа бр.5913, која има шест чланова.

Дана 12.11.2008. године Генерални директор је решењем бр. 13364 формирао радну групу за ревизију Плана јавних набавки на нивоу Предузећа, и то посебан тим од 5 чланова за ревизију Плана јавних набавки добара, а посебан тим од 5 чланова за ревизију Плана јавних набавки радова и услуга.

Задатак Комисије за јавне набавке на нивоу Предузећа је да опредељује поступке појединих набавки, а након поднетих захтева за спровођење набавки од стране организационих делова Предузећа, у складу са Законом о јавним набавкама.

По опредељивању поступака појединих јавних набавки по врстама поступака, сагласно Закону о јавним набавкама од стране Комисије за јавне набавке на нивоу Предузећа, спроводе се јавне набавке у једном од законски предвиђених поступака: отвореном поступку, рестриктивном поступку и преговарачком поступку.

Рестриктивни поступак је поступак који се спроводи у две фазе, с тим да у другој фази понуду могу поднети само изабрани кандидати. Квалификациони поступак је начин спровођења прве фазе рестриктивног поступка у областима енергетике и другим наведеним областима. Преговарачки поступак је поступак у којем наручилац непосредно преговара са једним или са више понуђача о елементима уговора о јавној набавци.

Основ за покретање јавних набавки у току 2009. године, чини Програм пословања предузећа за 2009. годину и План набавки за 2009. годину.

Јавне набавке које су започете у 2008.години, настављене у 2009.години

На крају 2008. године Предузеће није окончало започете поступке за 46 јавних набавки, за које је поступак настављен у 2009. години. На почетку 2009. године наведене набавке су се налазиле у једној од следећих фаза:

Фаза набавке	Број набавки
Додела уговора	16
Поступак покретања	12
Објављен конкурс	5
Уложен захтев за заштиту	4
Окончана прва фаза рестриктивног поступка	2
Сторнирано	7
Укупно	46

Процењена вредност јавних набавки започетих у 2008. години, а за које је поступак настављен у 2009. години, износила је 955.000 хиљада динара.

Поступак за поједине јавне набавке пренете из 2008. године, са већим вредностима, настављен је у 2009. години, како следи:

ЈН 979080 Набавка услуге домаће ex situ биоремедијација – са погађањем без претходног објављивања

Ради се о услугама уклањања наслага угљоводоника са бетонских и металних површина за које је у земљи регистровано само привредно друштво "BREM GROUP" д.о.о. из Београда као Друштво за обављање тих услуга. Процењена вредност набавке је 8.100 хиљада динара. Набавка је спроведена у складу са чланом 23. став 1. тачка 1. Закона о јавним набавкама ("Службени гласник РС", бр. 39/02, 55/04), уз прибављено мишљење управе за јавне набавке бр.404-02-5090/08, од 17.10.2008. године. Уговорена цена по Уговору бр.У – 566 од 07.07.2009. године је у износу 8.148 хиљада динара. Услуга је извршена у складу са уговором и плаћена у целости.

ЈН 105008 ММИ сервер са припадајућом опремом – јавна набавка мале вредности

Процењена вредност набавке у Плану набавки за 2008. годину износи 1.394 хиљада динара, и има третман јавне набавке мале вредности. Комисија је од три пристигле понуде изабрала понуду ДИГИТ д.о.о. Београд који је понудио најнижу цену у износу од 2.036 хиљада динара, са којим је склопљен Уговор бр. У – 456 од 29.05.2009. године. До повећања вредности у односу на процењену вредност дошло је због промене курса динара према евр. Током спровођења поступка јавне набавке утврђена вредност од 1.394 хиљаде динара није усклађивана са променама курса. Опрема је уредно испоручена и запримљена од стране овлашћених представника Предузећа.

Укупна обавеза евидентирана је и плаћена у износу 2.421 хиљада динара, са припадајућим ПДВ-ом, а све у складу са предметним уговором.

ЈН 272080 Набавка спојне далеководне опреме – рестриктивни поступак

Процењена вредност према Плану набавки за 2008. годину износи 24.000 хиљада динара. Уложен је Захтев за заштиту права Комисији за заштиту права, Управе за јавне набавке у II фази рестриктивног поступка. Комисија је Закључком бр. 4-00-132/2009 од 14.04.2009. године, одбацила захтев "АБС МИНЕЛ ЕЛЕКТРОГРАДЊА ДВ" а.д., Београд, због неблаговремено поднетог изјашњења о наставку поступка заштите права пред Комисијом. У наставку поступка,

од четири понуђача изабран је ”ЕЛНОС БЛ” д.о.о. из Београда који је понудио цену од 21.661 хиљада динара. Закључен је Уговор бр. У – 493 дана 02.06.2009. године са ”ЕЛНОС БЛ” д.о.о. из Београда. Реализација уговора је спроведена и плаћене су обавезе по испостављеним рачунима.

Цена је у Уговору исказана само у еврима, односно страној валути, а без навођења цене у динарима као домаћој валути.

Према Закону о јавним набавкама, вредности у конкурсној документацији и у понуди морају бити исказане у динарима. Наручилац може да захтева од понуђача да исказе вредност и у страној валути. Прерачун у динаре врши се по средњем девизном курсу НБС, на дан отварања понуда.

Прерачуната цена исказана у динарима на дан отварања понуде мора као динарска цена бити унета у уговор. Тако утврђена динарска цена може се заштитити валутном клаузулом.

Препорука 3:

Препоручује се да се у складу са МРС 21 – Ефекти промена девизних курсева, у уговорима обавезно исказују цене у динарима, односно у функционалној валути у којој се презентују финансијски извештаји. Према члану 34. став 3. Закона о девизном пословању ("Службени гласник РС", бр. 62/06), могуће је уговарање у девизама, и то у пословима у земљи када се потраживања и обавезе везују за курс стране валуте, а плаћање се врши у динарској противвредности. Сагласно параграфу 21. наведеног стандарда, и у наведеним случајевима, исказана трансакција у страној валути или трансакција која захтева измирење у страној валути, обавезно се код почетног признавања исказује и у функционалној валути, а страна валута се наводи ради заштите од девизног ризика уз помоћ валутне клаузуле.

ЈН 12908 Уступање радова антикорозивне заштите АКЗ – јавна набавка по партијама (12 партија)

Уложен је Захтев за заштиту права, од стране ”Condor” д.о.о. Бајина Башта, Комисији за заштиту права, Управе за јавне набавке. Комисија за заштиту права примила је од наведеног понуђача писмено изјашњење о наставку поступка заштите права пред Комисијом за заштиту права. Комисија је Решењем бр. 4-00-182/2009 од 21.05.2009. године усвојила захтев за заштиту права подносиоца захтева ”Condor” д.о.о. Бајина Башта и делимично поништила партије 1,3,4,5,6,7,8,9,10,11 и 12 поступка са погађањем. Усвојен је захтев за заштиту права подносиоца захтева у делу стручне оцене понуда и доношења одлуке о додели уговора о предметној јавној набавци.

У наставку поступка са погађањем после претходног објављивања, уговори су потписани са:

”Корад Г ” д.о.о. Коцељева – партија 1,7,8,9,10,11,12

”Condor” д.о.о. Бајина Башта – партија 2

”Conus” д.о.о. Коцељева – партија 3,4,5,6

Са ”Conus” д.о.о. Коцељева – партија 3,4,5,6 склопљен је уговор У – 622 од 06.08.2009. године на износ 647 хиљада динара, са припадајућим ПДВ на укупан износ од 764 хиљаде динара. Провером реализације уговора утврђено је да је плаћен износ од 809 хиљада динара, са припадајућим ПДВ-ом укупно је плаћен износ од 955 хиљада динара. Надзорни орган је признао већу количину и обим радова вредносно исказано у износу од 162 хиљаде динара, са припадајућим ПДВ у укупном износу од 191 хиљада динара.

30008 Услуге периодичне штампе

Са истеком 2008. године за ову набавку прва фаза рестриктивног поступка је завршена и састављене су листе квалификованих понуђача за јавну набавку пружања услуге штампања стандардног квалитета, како следи:

”Планета принт” д.о.о., Виноградски венац 9/10, 11136 Београд;
”Multyast” д.о.о., Сувоборска 7а, 11000 београд;
МСТ ”Гајић” д.о.о., Добрачина 73, 11000 Београд;
”Calibris” д.о.о., Пролетерске солидарности 1, 11070 Нови Београд;
”Комазец” д.о.о., Краља Петра I бб, 22000 Инђија.

Друга фаза рестриктивног поступка за наведену набавку спроведена је у току 2009. године.

Предузеће је у 2009. години евидентирало 996 јавних набавки и 4 набавке на које се не односи Закон о јавним набавкама. Закон се примењује од 06.01.2009. године, од када престаје да важи ранија верзија Закона.

Према евиденцијама Предузећа у 2009. години настављени су поступци јавних набавки започетих у 2008. години и спроведени поступци за започете јавне набавке у 2009. години, а што је приказано помоћу финансијских показатеља, како следи:

1. Пренесено за реализацију из 2008. године	955.000 хиљада динара
2. Додељени уговори у 2009. години	<u>1.158.000 хиљада динара</u>
3. Укупно за реализацију у 2009. години (1 + 2)	2.113.000 хиљада динара
4. Реализовано од преноса из 2008. године	955.000 хиљада динара
5. Реализовано од додељених уговора у 2009. години	<u>168.000 хиљада динара</u>
6. Укупно реализовано у 2009. години (4 + 5)	1.123.000 хиљада динара

Управи за јавне набавке Републике Србије у току 2009. године достављена су четири квартална извештаја о јавним набавкама спроведеним у Предузећу и то како следи:

-у хиљадама динара-

Опис	I квартал 2009. године	II квартал 2009. године	III квартал 2009. године	IV квартал 2009. године	Укупно
ЈН мале вредности	1.654	9.140	23.793	14.803	49.390
ЈН велике вредности	145.923	41.711	529.849	386.768	1.104.251

У Центру за комерцијалне послове у току 2009. године покренуто је 307 поступака јавних набавки (малих и великих вредности), од којих се 17 поступака спроводи по партијама. До краја 2009. године окончан је поступак за 145 јавне набавке, 15 поступака је обустављено и 1 поступак јавне набавке је поништен.

Укупна вредност уговорених јавних набавки у 2009. години износила је 1.158.000 хиљада динара, а односи се на следећу структуру:

-у хиљадама динара-

Енергетски трансформатори,транспорти и резервни делови	172.000
ВН расклопна опрема, одводници, мерни трансформатори	456.000
Опрема, материјал, услуге, АКЗ и одржавање далековода	82.000
ТС опрема за одржавање и услуге	62.800
Возила и резервни делови за возила	42.200
Рачунарска опрема, софтвери, лиценце, мрежа и сервери	18.800
Опрема за заштиту на раду, услуге ХТЗ, екологија	10.000

Намештај, алати, уређаји, канцеларијски материјал и хемија	21.000
Грађевински радови, објекти, реконструкције и адаптације	62.000
Набавке услуга ФТО, одржавање, осигурање и др.	199.000
Остале набавке	32.200
Укупно	1.158.000

Уговорене јавне набавке које се односе на енергетске трансформаторе, транспортне и резервне делове у 2009. години износиле су 172.000 хиљада динара, и посматрано финансијски, мање су за 80% у односу на претходну 2008. годину. Разлози изразитом смањењу вредности јавних набавки за енергетске трансформаторе, транспортне и резервне делове су обустављени поступци, и што су грађевински радови углавном уговорени у 2008. години, а реализовани у 2009. години, као и други мање значајни разлози. Највећи део поступака покренут је тек средином јуна 2009. године.

Јавне набавке значајније вредности за које је започет поступак у 2009. години, приказане су на следећи начин:

ЈН 72090 Набавка 3 енергетска трансформатора 300 МВА

Процењена вредност набавке је 10 милиона евра, и у складу са чланом 71. Закона о јавним набавкама (преко 50 милиона динара), објављен је претходни распис о намери да се спроведе поступак јавне набавке. Набавка је опредељена као отворени поступак. Дана 27.10.2009. године (дан пред отварање понуда) понуђачи Минел Експорт Импорт а.д. и АБС Минел Трансформатори подносе захтеве за заштиту права понуђача. На основу уложеног захтева за заштиту права понуђача од стране домаћих произвођача Минел Експорт Импорт а.д. и АБС Минел Трансформатори из Београда, Комисија за заштиту права понуђача својим решењем од 25.01.2010. године налаже да се поступак у вези наведене јавне набавке у целини поништи.

У току 2010. године Предузеће је покренуло 3 поступка набавке трансформатора и то како следи:

- отворени поступак-набавка по партијама 1,2 и 3
- преговарачки поступак без објављивања јавног позива
- имплементација пројекта ЕИВ-С кредита.

У отвореном поступку ЈН 118100 за набавку трансформатора (по партијама): Партија 1: 3 аутотрансформатора 300 МВА, 400/110 кВ; Партија 2: енергетски трансформатор 31,5 МВА, 220/35 кВ; Партија 3: енергетски трансформатори: 1 комад 63 МВА, 110/35 кВ; 3 комада 31,5 МВА, 110/35 кВ, покренутом 15.06.2010. године, спроведена је процедура за наведену набавку у складу са Законом о јавним набавкама. Дана 30.09.2010. године потписани су уговори са следећим понуђачима:

- Кончар енергетски трансформатори д.о.о., Загреб, Хрватска, по партијама 1 и 2
- АБС Минел Трансформатори, Београд, по партији 3.

Реализација поменутих уговора је у току.

Преговарачки поступак без објављивања јавног позива ЈН 300100 – набавка аутотрансформатора 300 МВА, 400/110 кВ покренут је 29.07.2010. године. Дана 04.10.2010. године потписан је уговор са понуђачем Кончар енергетски трансформатори д.о.о., Загреб, Хрватска. Реализација предметног уговора је у току.

Имплементација пројекта ЕИВ-С кредита – набавка енергетских трансформатора (по партијама): Партија 1: аутотрансформатор 300 МВА (2 комада); Партија 2: аутотрансформатор 250 МВА (2

комада), покренута је у јулу 2010. године. Поступак реализације саме набавке, уз примену процедура и правила Европске Инвестиционе банке, је у току.

ЈН 655090 Извођење радова на увођењу ДВ-а у ТС Владичин Хан

Захтев за заштиту права поднет је у фази подношења понуда. Захтев је поднео понуђач АБС Минел Електроградња а.д. Београд дана 26.02.2010. године. Наручилац је дана 12.03.2010. године решењем одбио поднети захтев за заштиту понуђача. Понуђач подноси захтев Комисији за заштиту права која доноси Решење бр.4-00-159/2010 од 08.04. 2010. године којим усваја поднет захтев за заштиту права и у целини поништава покренути поступак јавне набавке.

Предузеће је предметни посао поверило свом зависном правном лицу Електроисток-изградња д.о.о., Београд по уговору У-646 од 22.07.2010.године. Објекат је наведен у Прилогу 2 за 2010. годину, под редним бројем 12. Одлука о покретању је број 8965 од 06.08.2010. године. Изградња објекта је завршена и далековод је пуштен у погон 25.12.2010. године.

ЈН 721090 Набавка микропроцесорских заштитних уређаја за ВН постројења

Захтев за заштиту права поднешен након доношења Одлуке о обустави отвореног поступка јавне набавке од стране понуђача АББ д.о.о. Београд дана 23.07.2010. године. Наручилац је дана 06.08.2010. године донео решење којим је усвојио поднети захтев за заштиту права и дана 13.09.2010. године донео Одлуку о обустави поступка за наведену јавну набавку.

Предузеће није покретало нови поступак набавке предметних добара из разлога што се ради на усаглашавању техничких спецификација из поменутог поступка. Разлог за обуставу је био у томе што су приспеле понуде, у односу на захтеване техничке услове из тендерске документације, биле неисправне и неодговарајуће.

ЈН 812090 Набавка радних столица

Захтев за набавку дат је од стране Сектора за општу и техничку подршку 19.10.2009. године, а набавка је покренута и именована Комисија за јавну набавку од стране Генералног директора 19.11.2009. године. Процењена вредност набавке износи 4.250 хиљада динара. Спроведен је отворени поступак и објављен је јавни позив у Службеном гласнику РС, бр. 104/09 од 16.12.2009. године.

Поступак је настављен у 2010. години и Записник о отварању понуда сачињен је 15.01.2010. године, а у коме се констатује да је приспело 7 понуда. Дана 29.01.2010. године Комисија је сачинила Извештај и предложила понуђача "Rigicom" д.о.о., Ниш. Други по реду је понуђач "Темма trade" д.о.о., Петроварадин. Одлука о избору најповољније понуде од 19.02.2010. године достављена је свим учесницима конкурса. Склопљен је Уговор са "Rigicom" д.о.о., Ниш бр. У – 271 од 26.03.2010. године, са ценом 1.915 хиљада динара. Обавештење о закљученом уговору је објављено у Службеном гласнику РС, од 28.04.2010. године.

У члану 6. Уговора, Продавац се обавезује да ће уговорени намештај испоручити Купцу у року 15 дана од дана потписивања уговора. У истом члану је предвиђено да за сваки дан кашњења Продавац плати Купцу казну у висини 0,2% од укупно уговорене цене. Плаћен је аванс 14.04.2010. године у износу 451 хиљаду динара. Испорука намештаја реализована је 01.10.2010. године са закашњењем од 6 месеци, што значи да је Продавац требао да плати казну због кашњења по обрачуну Предузећа. Према образложењу одговорних лица Предузећа,

испоричилац ”Rigicom” д.о.о., Ниш није одговоран за кашњење из разлога реновирања просторија у самом Предузећу.

Јавне набавке спроведене ради послова реконструкције ТС, санације и адаптације пословних просторија и спортских терена

Ревизијом је обухваћен поступак спровођења јавне набавке као и реализација закључених уговора односно анекса уговора код додела следећих послова реконструкције ТС, санације и адаптације:

- ЈН 600080 (ЈН 970080) Електромонтажни радови на реконструкцији ТС 400/220 кV Ниш 2 (вредност радова по анексу Уговора износи 4.301 хиљада динара);
- ЈН 621090 (ЈН 728080) Електромонтажни, грађевински радови и радови на командној згради на ТС Нови Сад 3 ТС 400/220/110 кV (вредност радова по анексу Уговора износи 25.960 хиљада динара);
- ЈН 144090 (ЈН 20100) Архитектонско-грађевински радови на адаптацији сале 154 у пословној згради Војводе Степе 412 (вредност радова по анексу Уговора износи 2.548 хиљада динара);
- ЈН 459090 (ЈН 197100) Санација спортских терена Војводе Степе 412 (вредност радова по анексу Уговора износи 2.896 хиљада динара);
- ЈН 432090 (ЈН 65100) Адаптација улазног хола 5 и 6 спрата пословне зграде Кнеза Милоша 11 (вредност радова по анексу Уговора износи 4.038 хиљада динара)
- ЈН 433090 (ЈН 130100) Санација крова и санитарних просторија у пословној згради Војводе Степе 412 (вредност радова по анексу Уговора износи 838 хиљада динара);

Претходно наведене јавне набавке које се односе на реконструкцију ТС извођењем електромонтажних и грађевинских радова на ТС Нови Сад и Ниш 2 спроведене су путем отворених поступака по члану 21. Закона о јавним набавкама. Адаптације и санације извођењем грађевинских радова на пословној згради у улици Војводе Степе 412 (сала 154, кров и санитарне просторије и спортски терени) и на пословној згради у улици Кнеза Милоша 11 (адаптација 5. и 6. спрата), спроведене су кроз другу фазу рестриктивног поступка у смислу члана 22. Закона о јавним набавкама.

За извођење грађевинских радова, адаптације и санације постојећих објеката спроведена је прва фаза рестриктивног поступка и формирана листа квалификованих понуђача који су стекли услове да учествују у свим поступцима јавних набавки за период од наредне три године. Затим је спроведена друга фаза рестриктивног поступка када се врши избор најповољнијег понуђача.

Ревизијом поступка реализације додељених уговора која је вршена увидом у грађевинске дневнике, ситуације извођача радова, уговоре и анексе уговора, као и на основу разговора са одговорним лицима, запосленим у Предузећу која су надзорни орган наручиоца радова односно инвеститора утврђено је да су у свим наведеним случајевима према документацији стављеној на увид анексирани основни уговори због додатних непредвиђених радова у вредности до 25% од вредности уговорене основним уговором, као и да је код свих наведених уговора дошло од значајног кашњења у реализацији у односу на уговором предвиђени рок за извођење радова. Укупна вредност на описани начин уговорених додатних радова без ПДВ-а износи 40.581 хиљада динара. Извођач радова и надзорни орган записником констатују насталу потребу за додатним непредвиђеним радовима о чему обавештавају Комисију именовану одлуком Генералног директора као и надлежне руководиоце и лица задужена за праћење реализације уговора. Наведена Комисија именована је са циљем разматрања и доношења одлуке о накнадним непредвиђеним радовима за уговорене послове чију реализацију прати Сектор за инвестиције. Комисију чине инжењер стручног надзора, лице именовано испред Сектора за инвестиције, лице именовано испред Центра за инвестиције и директор или помоћник директора Сектора за инвестиције. Према одлуци о именовању Комисије, лица која обављају послове стручног надзора за уговорене послове чију реализацију прати Сектор за инвестиције, дужна су Сектору за инвестиције, као и директору Центра за инвестиције достављати информације о

накнадним и непредвиђеним радовима који затим дају одговарајући налог стручном надзору за поступање и извођење ових радова.

Наведена Комисија, односно надлежни руководиоци Центра за инвестиције прихватају додатне непредвиђене радове, који се од стране извођача са којим је закључен основни уговор изводе без прекида и заједно са претходно уговореним радовима по основном уговору.

Међутим, поступак јавне набавке, у конкретним случајевима преговарачки поступак без објављивања јавног позива (члан 24. став 1 тачка 7. Закона о јавним набавкама) у целости се спроводи након што су ови радови изведени или су у фази извођења, односно након већ датог одобрења извођачу радова да може извести ове додатне непредвиђене радове. Наведено је у супротности са чланом 24. став 1 тачка 7. Закона о јавним набавкама којим је предвиђено спровођење преговарачког поступка без објављивања јавног позива и у случају додатних радова који нису били укључени у првобитни пројекат а који су због непредвиђених околности постали неопходни ради извршења основног уговора под условом да се уговор закључи са првобитним извођачем радова и да укупна вредност ових додатних радова није већа од 25% од укупне вредности првобитно закљученог уговора. Истим чланом прописана је обавеза наручиоца, да у року од три дана од доношења одлуке о избору најповољније понуде достави ради објављивања Службеном гласнику Републике Србије обавештење о избору најповољније понуде које садржи податке о предмету набавке, о изабраној понуди и о основу за спровођење преговарачког поступка.

Наведено подразумева да је у складу са чланом 24. Закона о јавним набавкама, наручилац могао првобитном извођачу радова одобрити извођење додатних радова тек по спроведеном преговарачком поступку без објављивања јавног позива који подразумева и доношење одлуке о избору најповољније понуде као и објављивање обавештења о избору најповољније понуде у Службеном гласнику Републике Србије ради поштовања начела обезбеђивања конкуренције међу понуђачима и начела транспарентности поступка јавне набавке, као и по потписивању анекса уговора са изабраним понуђачем, а не пре наведених радњи како је у свим наведеним случајевима наручилац поступао.

Према образложењу извршног директора за инвестиције и координатора за јавне набавке, додатни непредвиђени радови се јављају због тога што се из постојеће техничке документације исти не могу сагледати него искључиво по отпочињању радова на објектима, те да се таква врста радова не може одвојити у техничком смислу од претходно уговорених и да су они неопходни за извештење основног уговора. Одговорна лица истичу да је за спровођење преговарачког поступка без објављивања јавног позива, како предвиђа Закон о јавним набавкама потребан минималан рок од 54 дана до када би требало да извођач радова заустави радове на градилишту, односно да их настави тек након спроведене законске процедуре јавне набавке, што је у пракси најчешће неизводиво.

Препорука 4:

Препоручује се да се изврши стручна анализа претходно закључених уговора који су анексирани услед додатних непредвиђених радова, због чињенице да се ови радови по правилу јављају код реконструкција ТС и код грађевинских радова на санацији и адаптацији, са циљем да се испита да ли су у свим наведеним случајевима ови додатни радови настали због непредвидљивих околности и као такви постали неопходни за извршење основног уговора и да ли се у свим наведеним случајевима они не могу раздвајати у техничком или економском погледу од прве јавне набавке, а да се при томе не проузрокују несразмерно велике техничке тешкоће или несразмерно велики трошкови за наручиоца. Потребно је успоставити такве интерне процедуре које у случајевима стварне потребе за додатним непредвиђеним радовима омогућавају доследну примену Закона о јавним набавкама на начин да се пре извођења ових радова од стране првобитног извођача са којим је закључен основни уговор обавезно спроведе

преговарачки поступак, те се обавештење о избору најповољније понуде достави Службеном гласнику Републике Србије ради објављивања, и тек онда закључи анекс уговора.

Додељени послови зависном предузећу-без спровођења поступка јавне набавке

У поступку ревизије је утврђено да је Предузеће као Наручилац са зависним предузећем Електроисток-изградња д.о.о. као извођачем радова, закључило уговор за прву фазу прве етапе радова на изградњи ТС Београд 20. Према образложењу одговорних лица Центра за инвестиције, ради се о изградњи објекта изузетног значаја и велике вредности, и за чију изградњу је потребно обезбедити све потребне дозволе. Из наведених разлога пројекат изградње ТС Београд 20 је подељен у више етапа, а свака етапа у више фаза. Фазе су интегрални део једне етапе као техничко-економске целине.

Прва етапа је подељена у две фазе, с тим да прва фаза прве етапе обухвата припремне и основне грађевинске радове. Друга фаза прве етапе обухвата изградњу командно-погонске зграде, електромонтажне радове и друге инсталационе радове. Укупно прву етапу чине 52% електромонтажни радови и 48% грађевински радови. Друга етапа обухвата уградњу трећег трансформатора, опремање једног 400 кВ трафо поља и опремање седам 110 кВ поља.

Предметни поступак број 469090 започет је покретањем интерне наруџбенице од стране Сектора за инвестиције. Након обављеног преговарања и прихватања понуде број 6475 од 03.11.2009. године, долази до закључења уговора (број У-1050) дана 12.11.2009. године. Уговорена вредност предметних радова износи 167.194 хиљаде динара, а рок за извршење уговорених радова је 31.05.2010.године. Основ за поверавање наведеног посла зависном предузећу био је члан 87. став 1. тачка 8. Закона о јавним набавкама, када Наручилац као повезано лице у смислу Закона којим се уређује порез на добит предузећа, односно Закона којим се уређује порез на доходак грађана, врши набавку од лица са којим је повезан, под условом да је оно од обављања ове делатности за Наручиоца у претходне три године остварило најмање 80% просечног укупног прихода. Овај члан Закона о јавним набавкама односи се на набавке у областима водопривреде, енергетике, рударства, телекомуникација и саобраћаја на које се Закон о јавним набавкама не примењује.

У члану 1. Уговора број У-1050 наведен је предмет уговора – извођење радова на изградњи ТС Београд 20, за чије извођење обавезу преузима Електроисток-изградња д.о.о. Дакле, Предузеће врши набавку радова од свог зависног правног лица, по принципу изузетка предвиђеног Законом о јавним набавкама, односно без спровођења поступка јавне набавке, а у свему према понуди Извођача број 6475.

У члану 9. Уговора број У-1050 предвиђено је да Извођач у случају кашњења плати Наручиоцу казну у висини 1промил дневно од укупне вредности радова, с тим да укупан износ казне не може прећи износ од 5% од укупне уговорене вредности радова.

По закључењу уговора о извођењу радова на изградњи ТС Београд 20 са зависним предузећем Електроисток-изградња д.о.о., ово зависно предузеће дана 19.11.2009. године закључује уговор са Амига д.о.о., Краљево као подизвођачем у предметном послу. Предмет радова је идентичан претходно закљученом уговору између ЈП Електромрежа Србије и зависног предузећа Електроисток-изградња д.о.о. Уговорена вредност радова је 159.486 хиљада динара, а рок за извршење свих радова је 30.04.2010.године.

Закљученим уговором констатује се:

- да је ЈП Електромрежа Србије доставило Електроисток-изградња д.о.о захтев за достављање понуде за извођење радова на изградњи ТС Београд 20, прва фаза прве етапе изградње;
- да је доо Електроисток-изградња са ЈП Електромрежа Србије уговорило извођење ових радова по достављеној понуди Електроисток-изградња д.о.о као извођача;

Електроисток-изградња д.о.о упутила је три захтева за достављање понуда за извођење ових радова у својству подизвођача, те је Комисија зависног предузећа изабрала као најповољнију понуду од извођача Амига д.о.о., Краљево.

У члану 9. Уговора склопљеног између Електроисток-изградња д.о.о и Амига. д.о.о, Краљево, предвиђено је да Подизвођач у случају кашњења плати Извођачу казну у висини 1 промил дневно од укупне вредности радова, с тим да укупан износ казне не може прећи износ од 5% од укупне уговорене вредности радова.

Према документацији стављеној на увид у поступку ревизије утврђено је да је у 2009. години извршена уплата уговореног аванса од стране ЈП Електромрежа Србије Електроистоку-изградњи д.о.о у износу од 20% дана 11.12.2009. године.

Електроисток-изградња д.о.о. уплатило је аванс подизвођачу Амига д.о.о. Краљево крајем 2009. године у износу од 20%.

Прва привремена ситуација за изведене радове испостављена је од стране Електроисток-изградње д.о.о. у мају 2010. године, а потом се испостављају следеће ситуације. Извођач радова је VI привремену ситуацију испоставио 18.10.2010. године, са закашњењем од 4,5 месеци. Предметни уговор још увек није завршен, односно није испостављена окончана ситуација.

Прва привремена ситуација за изведене радове испостављена је од стране Амига д.о.о, Краљево Електроисток-изградњи д.о.о дана 30.12.2009. године.

Закон о јавним набавкама у одређеним својим одредбама (члан 7. и члан 87. Закона) предвиђа изузетке у случају којих није потребно спроводити поступак јавне набавке, иако наручилац набавља добра, радове или услуге и за то троши јавна средства. Разлози, односно услови за примену изузетака су изричито наведени у Закону о јавним набавкама, и тек уколико су у потпуности испуњени наручилац би могао да примењује изузетке. Дакле, наведене изузетке би требало строго рестриктивно тумачити, и то тако да се могу примењивати искључиво у ситуацијама које су изричито наведене у релевантним одредбама Закона о јавним набавкама, односно када су испуњени поменути услови. Свако другачије тумачење би довело до озбиљних злоупотреба и повреде основних начела јавних набавки.

Такође, ни на који начин неко треће лице које не испуњава услове прописане Законом о јавним набавкама не би могло у фази реализације уговора да замени лице на основу чијих је својстава, односно испуњавања услова примењен изузетак од примене Закона о јавним набавкама и које је испуњавало исте у тренутку закључења уговора, јер би на тај начин била извршена директна повреда цитиране одредбе Закона о јавним набавкама. Наиме, тиме би престао да постоји основ за примену поменутог изузетка, односно сматрало би се да основ за примену истог није ни постојао уколико је лице које не испуњава наведене услове у потпуности преузело обавезу да изврши испоруку добара, пружи услугу или изведе радове који су предмет конкретне јавне набавке.

Иако је Предузеће закључило уговор о извођењу радова са својим зависним предузећем као Извођачем радова, у фази реализације Уговора, Извођач је увео треће лице (Амига д.о.о, Краљево) за извођење истих радова, што је у супротности са одредбама члана 87. став 1 тачка 8. Закона о јавним набавкама.

Према информацијама које смо добили од пословодства, поверавање извођења радова на изградњи ТС Београд 20 зависном предузећу настало је као производ ванредних пословних околности и овакав начин поверавања послова ове сложености и финансијске вредности зависном предузећу представља изузетак, а не правило у пословању Предузећа.

Служба за интерну ревизију Предузећа је својим извештајем број 32/2009-04-04 од 11.08.2009. године у тачки 2.2.3.2.-набавке спроведене на основу закључених уговора са Електроисток-изградња д.о.о, констатовала идентичну неправилност и препорукама број 17 и 18 указала да се уговори који се изузимају из Закона о јавним набавкама закључују искључиво у случајевима које предвиђа Закон о јавним набавкама, те да се интерним процедурама успостави контролни

механизам који ће обезбедити поштовање Закона о јавним набавкама у делу спровођења набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује.

С обзиром да је ЈП Електромрежа Србије као Наручилац, за извођење радова на изградњи ТС Београд 20 ангажовало зависно предузеће Електроисток-изградња д.о.о без спровођења поступка јавне набавке, како је предвиђено чланом 87. став 1. тачка 8. Закона о јавним набавкама, а да је зависно предузеће ангажовало треће лице за извођење истих радова, мишљења смо да поступањем на описани начин нису поштоване одредбе члана 87. став 1 тачка 8. Закона о јавним набавкама, начело транспарентности поступка јавне набавке и начело обезбеђивања конкуренције међу понуђачима.

Препорука 5:

Препоручује се да се изврши стручна анализа претходно закључених уговора са зависним предузећем без спровођења поступка јавне набавке, те да се донесу интерне процедуре о поступању са набавкама у области енергетике на које се Закон о јавним набавкама не примењује, на начин да се обезбеди доследна примена Закона о јавним набавкама у наведеном делу.

6. БИЛАНС СТАЊА

6.1. Нематеријална улагања

-у хиљадама динара-

НАБАВНА ВРЕДНОСТ	
Стање 1. јануара 2009. године	57.669
Набавке у току године	5.622
Отписи (расход)	(1.607)
Стање 31.децембра 2009. године	61.684
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ	
Стање 1. јануара 2009. године	19.339
Амортизација текуће године	4.882
Отуђења и расходања	(1.607)
Стање 31. децембра 2009. године	22.614
НЕТО САДАШЊА ВРЕДНОСТ	
31. децембра 2009. године	39.070
1. јануара 2009. године	38.330

На дан 31.12.2009. године нематеријална улагања највећим делом се односе на софтверске лиценце.

6.2. Некретнине, постројења и опрема

-у хиљадама динара-

	Земљиште	Грађевински објекти	Постр.опрема и остала средства	Средства у припреми	Укупно
НАБАВНА ВРЕДНОСТ					
Стање 1. јануара 2009. године	1.233.568	60.232.833	77.213.160	8.118.623	146.798.184
Набавке у току године	-	-	37.808	2.832.417	2.870.225
Активирање средстава у припреми	11.060	135.490	672.010	(818.560)	-
Преноси	-	-	(305.312)	14.120	(291.192)
Инвестиције у сопственој режији	-	-	-	60.755	60.755
Донације	-	73.252	66.288	-	139.540
Продаја	-	(288)	(21.279)	-	(21.567)
Отписи (расход)	-	-	(35.265)	-	(35.265)
Мањкови	-	-	(85)	(844)	(929)
Стање 31.децембра 2009. године	1.244.628	60.441.287	77.627.325	10.206.511	149.519.751
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ					
Стање 1. јануара 2009. године	8.371	38.907.545	53.507.047	302.361	92.725.324
Амортизација текуће године	-	1.044.456	1.843.166	-	2.887.622
Преноси	-	-	(209.095)	-	(209.095)
Продаја	-	(260)	(20.512)	-	(20.772)
Отуђења и расходања	-	-	(32.568)	-	(32.568)
Мањкови	-	-	(26)	-	(26)
Преноси трећим лицима	-	56.793	63.579	-	120.372
Остале промене	-	-	-	(1.502)	(1.502)
Стање 31. децембра 2009. године	8.371	40.008.534	55.151.591	300.859	95.469.355

НЕТО САДАШЊА ВРЕДНОСТ

31. децембра 2009. године	1.236.257	20.432.753	22.475.734	9.905.652	54.050.396
1. јануара 2009. године	1.225.197	21.325.288	23.706.113	7.816.262	54.072.860

Повећање средстава у припреми у износу од 2.832.417 хиљада динара највећим делом се односи на набавку трансформатора за трафостанице Лесковац, Јагодина 4, Смедерево 3 и Београд 8.

Примљене донације у износу од 139.540 хиљада динара односе се делом на примљене некретнине, постројења и опрему у складу са Споразумом о начину преузимања права, обавеза, средстава, документације и запослених Заједнице југословенске електропривреде од 14.02. 2007. године, а по достављеном списку са стањем на дан 24.12.2009. године,(укупне набавне вредности 58.458 хиљада динара), као и примљену опрему и друга средства рада од „Термоелектране Никола Тесла“доо, Обреновац у складу са Уговором о преносу без накнаде основних средстава од 13.03.2009. године и Одлуком о преносу средстава без накнаде од 26.12.2007. године.(укупне набавне вредности 81.082 хиљада динара)

У 2009. години су због хаварије искњижена 3 трансформатора.

У 2009. години извршена је продаја стана раднику по тржишној цени сагласно члану 48а. Уредбе о изменама и допунама Уредбе о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини („Службени гласник РС“ бр.10/2007).

На дан 31.12.2009. године, Предузеће располаже, са капацитетима на Косову и Метохији који су под привременом управом УНМИК-а, са 94 постројења и 185 трансформатора, односно без података за Косово и Метохију, располаже са 88 постојења и 175 трансформатора. Укупна дужина далеководне мреже на дан 31.12.2009. године износи 9.971,1 км, односно без Косова и Метохије 8.935,7 км.

Нисмо присуствовали попису с обзиром на то да је био извршен пре почетка ревизије. Нисмо били у могућности да се другим ревизорским поступцима уверимо у почетно стање имовине Предузећа.

Ревизијом извршења пописа некретнина, постројења и опреме на дан 31.12.2009. године утврђено је да је извршен попис, као и усклађено књиговодствено стање са стварним стањем у складу са Законом о рачуноводству и ревизији и Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

Изузетно, попис имовине на Косову и Метохији чија садашња вредност износи 1.330.373 хиљада динара последњи пут је извршен 1999. године. Наведена вредност се од тада сукцесивно преноси сваке године у непромењеном износу у пословним књигама Предузећа. За наведену имовину се не врши обрачун амортизације.

Аванси за некретнине, постројења и опрему у припреми на дан 31.12.2009. год. износе 256.510 хиљада динара односе се на набавку основних средстава за реконструкцију трафостаница.

У 2009. години Републичкој Дирекцији за имовину Републике Србије достављени су НЕП обрасци (сукцесивно у четири наврата и то: 29. марта, 3.јула, 9.јула, 7. августа 2009. године). Обрасци се односе на део образаца за станове који не припадају трафостаницама који се налазе

у стамбеним зградама а који нису продати као и за део пословних објеката Предузећа, на земљиште трафостаница које се налазе на територији Косова и Метохије, земљиште трафостаница које остају у Предузећу, обрасце за трафостанице 110/35 кв које су у саставу Предузећа.

У складу са Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005, исправка 123/2007) Предузеће има право коришћења над средствима која су у државној својини. У складу са Одлуком Владе Републике Србије о оснивању, Предузеће не може да отуђи или прибави објекте и друге непокретности, постројења и уређаје који су у функцији обављања делатности преноса електричне енергије и делатности управљања преносним системом без сагласности Владе Републике Србије.

Право коришћења средстава преузетих од ЈП „Електроисток“ и осталих јавних предузећа у оквиру ЈП „Електропривреда Србије“ није пренето на Предузеће, али је Одлуком о оснивању Јавног предузећа за пренос електричне енергије и управљање преносним системом („Службени гласник РС“ бр.12/2005 и 58/2005, члан 7., 8. и 27.) предвиђено да Предузеће даном почетка рада преузима од ЈП „Електроисток“ и ЈП „Електропривреда Србије“ средства, права и обавезе. Наведена Одлука је правни основ стицања (преноса) права коришћења на предметним средствима, а према објашњењу одговорних лица Предузећа, покренут је поступак код надлежних републичких органа за пререгистрацију имовине.

6.2.1. Процена вредности основних средстава

Предузеће је у 2008. години извршило процену вредности некретнина, постројења и опреме. Послове процене вредности имовине, Предузеће је поверило Научно-истраживачком центру Економског факултета у Београду – НИЦЕФ-у (по уговору број 132 од 06.03. 2008. године). Књижење процене извршено је на дан 01.01.2008. године, а за сврхе финансијских извештаја у складу са правилима МРС/МСФИ.

Сагласно основном Уговору, процена фер вредности имовине Предузећа извршена је коришћењем метода трошкова замене и метода трошкова тржишне цене. Комплетни резултати процене по наведеним методама достављени су Предузећу јуна 2008. године. Анексом 1. основног Уговора, Предузеће је захтевало и поверило НИЦЕФ-у допунске послове процене имовине коришћењем и приносне методе. У септембру 2008. године НИЦЕФ је предао Елеборат о процени са коначним резултатима за процењене вредности, који су опредељени комбиновањем парцијалних резултата на основу свих трију метода процене. Применом наведених метода добијени су ревалоризовани износи, односно применом пондерисаног просека вредности утврђених применом метода приноса, метода трошкова замене и метода трошкова тржишне цене. Примењени модел процене доводи у питање реалност исказивања стварне тржишне вредности материјалне имовине као и евентуалне ефекте на финансијске извештаје Предузећа.

Иако Међународни стандарди процене, односно примена међународних стандарда бр. 1. Процена за сврхе финансијског извештавања, дефинишу начин и методе процене материјалне имовине за наведене сврхе, односно предвиђају употребу приносног метода, нисмо се уверили да је од стране НИЦЕФ-а, приликом процене коришћена приносна метода у складу и на начин како то захтевају наведени стандарди. Предузеће у Правилнику о рачуноводственим политикама и начелима, приликом накнадног вредновања материјалне имовине, није предвидело коришћење приносне методе у оквиру примене модела ревалоризације, већ само тржишну вредност и амортизовани трошак замене.

Препорука 6:

Препоручује се да руководство Предузећа предузме активности у циљу усклађивања процењених вредности некретнина, постројења и опреме у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема, односно приступи ревизији наведене процене.

6.3. Учешћа у капиталу

Учешћа у капиталу на дан 31. децембра 2009. године односе се на следеће:

-у хиљадама динара-		
	2009.година	2008.година
Учешћа у капиталу зависних правних лица	100.466	100.466
Учешћа у капиталу осталих зависних правних лица	5.246	5.246
Финансијски инструменти расположиви за продају	239.488	239.488
Свега	345.200	345.200
Исправка вредности учешћа у капиталу зависних правних лица		(6.180)
Исправка вредности учешћа у капиталу придружених предузећа	(342)	(342)
Исправка вредности финансијских инструмената расположивих за продају	(236.125)	(236.125)
Укупно	108.733	102.553

Учешћа у капиталу зависних правних лица на дан 31. децембра 2009. године следеће:

-у хиљадама динара-			
	% учешћа	2009. година	2008. година
Учешћа у капиталу зависних правних лица			
Електроисток - Изградња д.о.о. Београд	100%	71.939	71.939
Електроисток - Пројектни биро д.о.о. Београд	100%	28.527	28.527
Укупно		100.466	100.466

Предузеће „Електроисток – Изградња“ д.о.о., Београд бави се изградњом електроенергетских објеката, уређаја, водова и постројења, а Предузеће „Електроисток - Пројектни биро“ д.о.о., Београд пројектовањем електроенергетских објеката и уређаја.

Учешћа у капиталу осталих зависних правних лица на дан 31. децембар 2009. године, у потпуности се односе на ПД Електроенергетски координациони центар д.о.о. Београд којем Предузеће има 25% власништва. Електроенергетски координациони центар пружа консултантске и друге услуге у области регулације и обрачуна реализоване радне енергије.

Финансијски инструменти расположиви за продају обухватају учешћа у капиталу осталих правних лица која се односе на:

-у хиљадама динара-		
	2009. година	2008. година
Учешћа у капиталу осталих правних лица		
Електропривреда Србије – Косово	236.027	236.027
Recreators д.о.о. Београд	3.200	3.200
Привредна банка а.д. Београд	163	163
Станоградња	100	100
Свега	239.490	239.490
Обезвређење - Електропривреда Србије – Косово	(236.027)	(236.027)
Обезвређење – Станоградња	(100)	(100)
Укупно	3.363	3.363

6.4. Остали дугорочни финансијски пласмани

Остали дугорочни финансијски пласмани односе се на следеће:

-у хиљадама динара-		
	2009. година	2008. година
Репрограмирана потраживања од ЕПС-а	2.370.342	2.704.051
Потраживања за продате станове и стамбени кредити	79.680	78.478
Репрограмирана потраживања од купаца (девизна клаузула)	11.060	-
Остали дугорочни пласмани		359
Свега	2.461.082	2.782.888
Текуће доспеће репрограмираних потраживања од ЕПС-а	(1.260.637)	(889.865)
Текуће доспеће потраживања за продате станове	(5.113)	(5.441)
Текуће доспеће потраживања од запослених (накнада штете и др.)	(55)	(152)
Свега	(1.265.800)	(895.458)
Укупно	1.195.282	1.887.430

Највећи део осталих дугорочних финансијских пласмана на дан 31. децембра 2009. године односи се на репрограмирана потраживања од ЈП Електропривреда Србије у износу од 2.370.342 хиљаде динара (укључујући текућа доспећа у износу од 1.260.637 хиљада динара). Наведена потраживања садрже репрограмирана потраживања по основу уговора о репрограму дуга између Предузећа и ПД за дистрибуцију електричне енергије ”Југоисток” доо, Ниш, о регулисању потраживања за ненаплаћени износ услуге приступа и коришћења система за пренос електричне енергије као и потраживања по основу расподеле заједничког прихода по билансу разграничења обавеза са ЈП Електропривреда Србије. Структура репрограмираних потраживања односи се на следеће:

-у хиљадама динара-		
	2009. година	2008. година
Потраживања по билансу разграничења обавеза између Предузећа и ЈП Електропривреда Србије	701.892	1.010.725
Потраживања по основу ненаплаћеног износа дуга из:		

-2005. године	171.975	343.950
-2007. године	755.090	1.349.376
-2009. године	741.385	-
Укупно	2.370.342	2.704.051

6.5. Залихе

Залихе на дан 31.12.2009. године односе се на:

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Материјал	308.082	288.628
Резервни делови	81.617	81.813
Алат и инвентар	15.634	19.868
Роба	1.912	1.157
Дати аванси	24.670	6.735
Свега	431.915	398.201
Исправка вредности залиха материјала	(8.753)	(8.382)
Исправка вредности залиха резервних делова	(30.748)	(30.748)
Исправка вредности залиха алата	(691)	(550)
Исправка вредности датих аванса	(602)	(731)
Свега	(40.794)	(40.411)
Укупно	391.121	357.790

Исправка вредности залиха односи се на умањење вредности застарелих и некурентних залиха за одржавање постројења и опреме које је извршено приликом прве процене у ранијем периоду у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 2-Залихе.

6.6. Потраживања од купаца и остала потраживања

Потраживања од купаца и остала потраживања односе се на следеће:

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
--	---------------------	---------------------

Купци - повезана правна лица	301	787
Купци у земљи	1.176.850	1.494.918
Купци у иностранству	2.375	3.635
Потраживања за камату	24.416	128.495
Потраживања од запослених	8.971	20.784
Потраживања за претплаћене порезе и доприносе	1.599	6.710
Остала потраживања	20.102	286.818
Свега	1.234.614	1.942.147
Исправка вредности потраживања од повезаних правних лица		(599)
Исправка вредности потраживања од купаца у иностранству	(1.372)	(199)
Исправка вредности потраживања од купаца у земљи	(19.600)	(18.153)
Исправка вредности осталих потраживања	(859)	(954)
Свега	(21.831)	(19.905)
Укупно	1.212.783	1.922.242

Потраживања од купаца у земљи исказана на дан 31. децембар 2009. године, у износу од 1.176.850 хиљада динара највећим делом, односе се на потраживања од предузећа која послују у оквиру Јавног Предузећа Електропривреда Србије, Београд у износу од 1.134.339 хиљада динара.

Предузеће је извршило исправку вредности за потраживања којима је протекао рок за наплату преко 60 дана, уз процену неизвесности наплате за свако појединачно потраживање (за 2009. годину извршена је исправка вредности потраживања у износу од 4.944 хиљада динара).

6.7. Краткорочни финансијски пласмани

Краткорочни финансијски пласмани односе се на следеће:

	-у хиљадама динара-	
	2009. година	2008. година
Текуће доспеће репрограмираних потраживања од ЕПС	1.260.637	889.865
Текуће доспеће дугорочних потраживања за продате станове и стамбене кредите	3.790	3.442
Краткорочни депозити у банкама (динари)	1.400.000	600.000
Краткорочни депозити у банкама (девизе)	801.542	-
Део репрограмираних потраживања од купаца (девизна клаузула)	21.395	-
Укупно	3.487.364	1.493.307

Најзначајнији део краткорочних финансијских пласмана чине :

-текућа доспећа репрограмираних потраживања од ЕПС-а у износу од 1.260.637 хиљада динара, која се састоје од репрограмираних дугорочних потраживања од ЈП ЕПС која доспевају до годину дана у износу од 890.000 хиљада динара и репрограмираних потраживања од ПД Југоисток-Ниш по основу Уговора о регулисању потраживања за ненаплаћени износ услуге

приступа и коришћења система за пренос електричне енергије у износу од 371.000 хиљада динара

-Краткорочни орочени депозити код банака у износу од 1.400.000 хиљада динара (у динарима) и 801.541 хиљада динара (у девизама) на период до једне године из каматну стопу од 5,25%-17,20 % на годишњем нивоу код следећих банака:

-у хиљадама динара-	
Назив банке	Износ
Комерцијална банка ад, Београд	
-динарски депозит	800.000
-девизни депозит	801.541
Банка Интеза ад, Београд	400.000
Агробанка пољопривредна банка ад, Београд	200.000
Укупно	2.201.541

Најзначајанији део прилива новчаних средстава остварен је по основу извршених услуга преноса електричне енергије и управљања системом по регулисаним ценама, од чега је значајан део средстава руководство определило да орочава код пословних банака, уместо да их користи за инвестициона улагања.

6.8. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти односе се највећим делом на новчана средства на текућим динарским и девизним рачунима код банака и то: Societe General ад Београд, Београд, Комерцијалне банке ад Београд, Банка Интеза ад Београд, Војвођанске банке ад Нови Сад, Универзал банке ад Београд, Raiffeisen банка ад Београд.

-у хиљадама динара-		
	2009. година	2008. година
Девизни рачуни	1.593.566	1.543.288
Текући рачуни	644.183	355.308
Благајна	620	2.812
Акредитиви и готовина за посебне намене	20.191	12.463
Остала новчана средства	2.591	3.002
Укупно	2.261.151	1.916.873

6.9. Порез на додату вредност и активна временска разграничења

-у хиљадама динара-		
	2009. година	2008. година
Порез на додату вредност	77.656	-
Обрачунати нефактурисани приходи Напомена...	72.556	437.247
Разграничени порез на додату вредност	112.052	198.562
Аконтирани порез на додату вредност	2.865	4.351
Унапред плаћени трошкови	3.430	13.950
Остала активна временска разграничења	669.070	36.269
Укупно	937.629	690.379

Предузеће је у складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени Гласник РС“, бр. 4/10) извршило разграничење по основу ефеката нереализованих курсних разлика на дугорочне кредите у износу од 603.714 хиљада динара и исказало га у оквиру осталих активних временских разграничења.

На основу претходно наведеног, Предузеће је дана 08.02.2010. године донело Одлуку о разграничењу негативних нето ефеката валутне клаузуле по основу дугорочних обавеза и потраживања у финансијским извештајима за 2009. годину у износу од 603.714 хиљада динара.

6.10. Капитал

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Основни капитал	30.506.506	30.506.506
Остали капитал	33.582	33.582
Ревалоризационе резерве	12.177.823	12.192.709
Нераспоређени добитак	2.665.350	2.313.430
Укупно	45.383.261	45.046.227

Основни капитал Предузећа је у државном власништву који је уписан приликом оснивања Предузећа, као разлика између књиговодствене вредности средстава и обавеза преузетих из Јавног Предузећа "Електроисток" и Јавног Предузећа „Електропривреда Србије“. Државни капитал је регистрован у Агенцији за привредне регистре дана 1. јула 2005. год. у износу од 516.602.312 EUR. Регистрација је извршена на основу процене унетог државног капитала у стварима. Процена је извршена од стране локалног овлашћеног проценитеља и обухвата средства Јавног Предузећа "Електроисток" и део средстава у оквиру Јавног Предузећа „Електропривреда Србије“ са стањем на дан 31. децембра 2004. године.

Као последица напред наведеног, основни капитал Предузећа, са стањем на дан 31. децембра 2009. године, исказан у износу од 30.506.506 хиљада динара није усаглашен са капиталом код Агенције за привредне регистре, односно основни капитал исказан у пословним књигама мањи је за износ од 10.346.515 хиљада динара.

Остали капитал приказан у билансу стања Предузећа на дан 31. децембра 2009. године односи се на сопствене ванпословне изворе, који су пренети приликом прве примене нових рачуноводствених прописа Републике Србије на дан 1. јануара 2004. године.

Одлуку о расподели остварене добити за 2008. годину донео је Управи одбор на седници од 21.07.2009. године, а припадајући део оснивачу (75%) Влади Републике Србије уплаћен је 22.07.2009. године. Приликом доношења одлуке о расподели добити за 2008. годину у свему су поштоване препоруке из Закључка Владе 41-3721/2009-1 од 02.07.2009. године.

Одлуку о расподели остварене добити за 2009. годину, донео је Управни одбор на седници од 25.05.2010. године, а Влада је дала сагласност Решењем бр.41-4280/2010 од 10. јуна 2010. године. Према наведеној одлуци, део добити од 50% расподељује се оснивачу а други део од 50% остаје на располагању Предузећу.

У образложењу наведене одлуке констатује се да је Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС“, бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005 и 108/2005) у члану 21., Статутом Предузећа (члан 29.) и Колективним уговором (члан 37.), предвиђена могућност да се део добити коју оснивач остави на располагање Предузећу, искористи за исплату запосленима по основу учешћа запослених у оствареној добити као и за инвестиције у развој капацитета за пренос електричне енергије.

Припадајући део добити (50%) уплаћен је Влади Републике Србије као оснивачу дана 25.06.2010. године.

На основу Одлуке Генералног директора од 22.07.2010. године преостали део добити (50%) који је остао на располагању Предузећу расподељује се на начин да се 50% средстава усмерава у развој Предузећа, а преосталих 50% исплати запосленима по основу учешћа у добити Предузећа.

Према одредбама Статута и Колективног уговора Предузећа, из дела добити остварене у пословној години запосленима се може исплатити зарада на име учешћа у добити.

Програмом пословања Предузећа за 2009. годину на који је Влада дала сагласност, предвиђена је расподела добити 50% оснивачу и 50% Предузећу. Од дела који припада Предузећу, предвиђена је исплата запосленима на име зараде у износу од једне просечне зараде запосленог у складу са Колективним уговором.

Влада је дала је сагласност на Одлуку Управног одбора, према којој се остварена добит за 2009. годину распоређује оснивачу (50%) и Предузећу (50%), а не и на расподелу дела добити који остаје Предузећу.

Према објашњењу одговорних лица Предузећа, Влада као оснивач није захтевала да се одлуком Управног одбора детаљније разради расподела дела добити који припада Предузећу, на коју би потом дала сагласност.

Предузеће има два зависна предузећа и то: доо Електроисток-Изградња, Београд и доо Електроисток- Пројектни биро, Београд.

За 2008. годину, као и за 2009. годину, зависна предузећа су остварила добит у пословању.

Доо Електроисток-Изградња, Београд није донело Одлуку о расподели остварене добити за 2008. годину у складу са чланом 19. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса до почетка обављања ове ревизије.

До почетка ревизије, Скупштина доо Електроисток-Изградња, Београд донела је дана 28.01.2010. године, једино одлуку о покрићу губитка оствареног у претходном периоду у износу од 6.180 хиљада из остварене добити за 2008. годину.

За време спровођења ревизије Скупштина доо Електроисток-Изградња донела је одлуку о расподели добити за 2008. годину дана 12.11.2010. године која обухвата и покриће губитка за који је претходно донета одлука.

Овом одлуком оснивачу је усмерено 75% остварене добити у складу са Закључком Владе бр.41/3721/2009-1 од 26. јула 2009. године. Сагласност на ову одлуку дао је дана 29.11.2010. године Управни одбор Предузећа, а уплата добити оснивачу извршена је 07.12.2010. године.

Скупштина доо Електроисток-Пројектни биро донела је одлуку о расподели остварене добити за 2008. годину дана 10.02.2010. године, међутим Управни одбор Предузећа је дао сагласност на наведену одлуку тек у поступку ревизије дана 29.11.2010. године, након чега је дана 06.12.2010. године извршена уплата адекватног дела (75%) оснивачу.

Одлуку о расподели добити за 2009. годину, Скупштине зависних друштава донеле су у току 2010. године (24.05.; 09.09.2010. године), а уплате припадајућег дела оснивачу (50%) у складу са Закључком Владе 400/8141/2009 од 10.12.2009. године уследиле су након давања сагласности Управног одбора Предузећа за време вршења ове ревизије и то: доо Електроисток-Изградња дана 16.11.2010. године, а доо Електроисток-Пројектни биро 12.11.2010. године.

Иако је евидентно кашњење у поступцима доношења одлука о расподели добити зависних предузећа за 2008. годину као и давање сагласности на расподелу добити и уплату припадајућег дела добити оснивачу-Предузећу за 2008. годину као и 2009. годину, до окончања ревизије донете су одлуке о расподели добити зависних предузећа као и уплате припадајућег дела оснивачу, у складу са чланом 19. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од

општег интереса као и Закључком Владе бр.41/3721/2009-1 од 02. јула 2009. године и Закључком Владе бр. 400-8141/2009 од 10.децембра 2009. године.

Препорука 7:

Препоручује се да се у будућем периоду одлуке о расподели добити зависних предузећа на које сагласност даје Управни одбор Предузећа као и уплате припадајућег дела добити оснивачу-Предузећу реализују на време, без закашњења и према законским роковима који важе за реализацију обавеза Предузећа према Влади Републике Србије као оснивачу.

6.11. Дугорочна резервисања

-у хиљадама динара-

	Резервисања за накнаде запосленима	Резервисања за судске спорове	Укупно
Стање на дан 31. децембра 2008. године	112.637	71.491	184.128
Резервисање током периода		112.617	112.617
Укидање резервисања	(4.388)	(10.523)	(14.911)
Искоришћена резервисања	(6.339)	(1.918)	(8.257)
Стање на дан 31. децембра 2009. године	101.910	171.667	273.577

Резервисања за накнаде запосленима

У 2009. години, овлашћени актуар МЦ Глобал Аудит д.о.о. Београд је извршио обрачун резервација садашње вредности отпремнина за одлазак у пензију, јубиларних награда запослених, као и резервацију средстава за неискоришћене годишње одморе у складу са захтевима МРС 19-Дугорочна резервисања.

Укупан износ наведених резервисања дат је у следећој табели, уз напомену да су резервисања која се односе на неискоришћене годишње одморе у износу од 46.608 хиљада динара, а потичу из 2008. године (коригована у 2009. години за 546 хиљада), евидентирана на рачуну 490-Унапред обрачунати трошкови.

-у хиљадама динара-

	2009. година.	2008 година.
Јубиларне награде	54.064	59.333
Накнада запосленим приликом одласка у пензију	47.846	53.304
Укупно	101.910	112.637

У складу са Колективним уговором, Предузеће има обавезу да плаћа отпремнину запосленима приликом одласка у пензију у износу од 1.67 просечне зараде остварене у Предузећу у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, међутим ова отпремнина не може бити мања од 3 просечне бруто месечне зараде остварене у Републици Србији у месецу који претходни месецу одласка у пензију.

Запослени има право на јубиларну награду након одређеног броја година рада у Предузећу и то за:

- десет година радног стажа – у висини од 0.56 просечне месечне зараде исплаћене у Предузећу током три месеца који претходе месецу исплате јубиларне награде
- двадесет година радног стажа – у висини од 1.12 просечне месечне зараде исплаћене у Предузећу током три месеца који претходе месецу исплате јубиларне награде
- тридесет година радног стажа – у висини од 1.67 просечне месечне зараде исплаћене у Предузећу током три месеца који претходе месецу исплате јубиларне награде

У 2009. години извршена је исплата по основу јубиларних награда за 34 радника, а накнаде запосленима приликом одласка у пензију (21 радник), исплаћене су до 30.04.2009. године, пре примене Закона о привременом смањењу плата, односно зарада, нето накнада и других примања у државној администрацији и јавном сектору („Службени гласник РС“, бр.31/2009 од 30.04.2009. године). Наведеним законом је дефинисано да се неће исплаћивати бонуси, награде, додаци, изузев додатака за време provedено у радном односу (минули рад), за рад ноћу, за рад на дан празника који није радни дан, за додатно опртерећење на раду, за прековремени рад, за приправност, као и додатка који се исплаћује намештеницима за остварене резултате рада. Закон се примењује на исплате зарада почев од зараде за мај 2009. године закључно са децембром 2009. године.

Резервисања по судским споровима

Приликом вршења резервисања по судским споровима код једног предмета погрешно је утврђен износ спора. Наиме, према правоснажном Решењу број 643-833/2008 општинске управе Звездара о изузимању из поседа земљишта физичког лица којег чини $\frac{1}{2}$ идеалног дела, вредност накнаде за екпропријацију износи 13.683 хиљада а не 27.365 хиљада како је утврђено.

Због наведене грешке више су исказани трошкови резервисања и обавезе за износ од 13.683 хиљада у односу на накнаде за екпропријацију, у току израде финансијских извештаја за 2010. годину извршена је корекција наведеног резервисања.

6.12. Дугорочни кредити

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Дугорочни кредити у иностранству		
EIB I	2.423.312	1.816.320
EBRD I	2.118.983	1.926.983
IDA	152.612	132.153
Свега	4.694.907	3.875.456
Дугорочни кредити у земљи (преуговорени са Агенцијом за осигурање депозита)		
IBRD 2338-5	1.309.363	1.264.930
IBRD 2338-7	374.387	361.682
IBRD 14695	155.313	150.042
EIB 692 YU	218.555	201.944
Капитал Хилфе (Инвестбанка)	4.626.122	4.302.475
Капитал Хилфе (Војвођанска банка)	1.075.816	1.000.652
Свега	7.759.556	7.281.725
Текућа доспећа		
EBRD I	(325.997)	(256.931)
IBRD 2338-5	(59.612)	(55.082)
IBRD 2338-7	(17.045)	(15.750)

IBRD 14695	(7.071)	(6.534)
Капитал Хилфе (Инвестбанка)	(30.249)	(27.950)
Капитал Хилфе (Војвођанска банка)	(7.140)	(6.598)
Свега	(447.114)	(368.845)
Укупно	12.007.349	10.788.336

Дугорочни кредити у иностранству

На основу уговора о финансирању пројекта управљања електроенергетским системом Србије и Црне Горе који је закључен између Србије и Црне Горе и Европске инвестиционе банке 31. августа 2002. године, ЈП Електропривреда Србије је одобрен оквирни кредит од ЕУР 59 милиона. На дан 21. децембра 2006. године потписан је Споразум између ЈП Електропривреда Србије и ЈП Електромрежа Србије на основу којег се сва права и обавезе по основу овог кредита преносе ЈП Електромрежа Србије. Повлачење кредита врши се у траншама на основу захтева Предузећа, при чему се укупна средства кредита морају исплатити највише у 9 транши од најмање ЕУР 3 милиона. Рок за коришћење одобреног оквирног кредита је 30. јун 2008. године. Кредит се отплаћује у полугодишњим ратама које доспевају 10. маја и 10. новембра у периоду од 10. новембра 2011. до 20. јануара 2027. године, уз каматну стопу у висини 2.3% годишње. До 31. децембра 2009. године повучен је део у износу од ЕУР 25.272.000. Преостали износ кредита је отказан.

Кредит од Европске банке за обнову и развој одобрен је у износу од ЕУР 60.400.000 и до 31. децембра 2009. године повучен је део у износу од ЕУР 31.805.000. Кредит је иницијално уговорен између Европске банке за обнову и развој и ЈП Електропривреда Србије и у 2008. години је пренет на Предузеће.

Србија и Црна Гора је 8. септембра 2005. године закључила Споразум о кредиту за развој број 4090 УФ са Међународним удружењем за развој (IDA) ради реализације пројекта побољшања приступа тржишту електричне енергије за потрошаче и снабдеваче.

Предвиђена средства за реализацију дела пројекта који се односи на изградњу међусобно повезаних преносних линија и повезаних активности, који треба бити реализован од стране Предузећа, износи СДР 1.660.000 (СДР – Специјална права вучења). До 31. децембра 2009. године повучено је СДР 1.476.466.

Дугорочни кредити у земљи (преуговорени са Агенцијом за осигурање депозита)

Обавезе према Влади Републике Србије – Агенцији за осигурање депозита односе се на кредите који су почетно били одобрени Предузећу током 70-их година прошлог века и који су репрограмирани током 2006. године уговорима који су потписани са Агенцијом за осигурање депозита, коју је Влада Републике Србије овластила да репрограмира кредите у складу са условима које је Влада добила од иностраних поверилаца.

Кредит од Међународне банке за обнову и развој иницијално је одобрен ЈП Електропривреда Србије. У складу са Споразумом о зајму између СР Југославије и Међународне банке за обнову и развој од 17. децембра 2001. године, укупне обавезе Предузећа по основу главница кредита, камата и других обрачунатих трошкова до краја 2001. године представљају главницу новог кредита који се отплаћује Влади Републике Србије. ЈП Електропривреда Србије је на дан 17. маја 2006. године закључило уговор о репрограму обавезе са Агенцијом за осигурање депозита којим се регулишу обавезе Предузећа према Републици Србији по основу репрограмираних кредита према наведеном повериоцу. У складу са поменутим уговором део обавезе у износу од 81% дуга пренет је на ЈП Електромрежа Србије. Наведени дуг репрограмиран је на период до 15. децембра 2031. године. Отплата се врши у полугодишњим анuitетима од којих први доспева за

плаћање 15. јуна 2006. године уз варијабилну каматну стопу.

Кредит од Европске инвестиционе банке одобрен је иницијално ЈП „Електроисток“. На основу Закона о задужењу Савезне Републике Југославије код Европске Уније („Службени лист СРЈ“, бр. 53/2001) кредит је репрограмиран 2001. године на износ од ЕУР 2.065.511. Дана 12. априла 2006. године ЈП Електромрежа Србије као правни следбеник ЈП Електроисток, закључило је Уговор о регулисању обавеза према Републици Србији. На основу поменутог Уговора главници је придодата камата у износу од ЕУР 222.742 коју је Република Србија измирила закључно са 17. октобром 2005. године. Грејс период је 10 година, а кредит се отплаћује у 5 једнаких годишњих рата почев од 17. октобра 2012. године. Каматна стопа је варијабилна и обрачунава се шестомесечно.

Кредит од Капитал Хилфе банке одобрен је ЈП „Електроисток“ од стране Савезне Републике Немачке 1974. године. Кредит је реализован преко Инвест банке а.д., Београд и Војвођанске банке а.д., Нови Сад. Кредит је био у статусу мировања у периоду од 1992. године до 31. децембра 2005. године.

а) Инвест банка а.д., Београд

Предузеће је дана 12. априла 2006. године закључило уговор о репрограму дела кредита са Агенцијом за осигурање депозита. У складу са наведеним уговором обавезе Предузећа по овом кредиту на дан 31. децембра 2005. године износе ЕУР 49.033.292 (главница ЕУР 46.825.100, камата ЕУР 2.208.192). Кредит се отплаћује у полугодишњим ануитетима почев од 22. септембра 2014. године, уз каматну стопу од 2,3% на годишњем нивоу. Кредит доспева 22. марта 2041. године.

б) Војвођанска банка а.д., Нови Сад

Предузеће је на дан 29. децембра 2006. године закључило уговор о регулисању обавеза према Републици Србији са Агенцијом за осигурање депозита. У складу са наведеним уговором обавезе Предузећа по овом кредиту на дан 22. септембра 2006. године износе ЕУР 11.405.597 (главница ЕУР 10.884.349, камата ЕУР 521.247). Кредит се отплаћује у полугодишњим ануитетима почев од 22. септембра 2018. године, уз каматну стопу од 2,3% на годишњем нивоу. Кредит доспева 22. марта 2041. године.

6.13. Остале дугорочне обавезе

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Обавезе према ЕПС-у по основу дугорочних кредита	309.597	286.066
Обавезе према Влади Републике Србије по основу репрограмираних јавних обавеза		6.820
Остале дугорочне обавезе		5.131
Свега	309.597	298.017
Текуће доспеће обавеза према ЕПС-у по основу дугорочних кредита	(53.870)	(38.504)
Текуће доспеће обавеза према Влади Републике Србије		(722)
Остале дугорочне обавезе		(4.485)
Укупно	255.727	254.306

Остале дугорочне обавезе са стањем 31.12.2009. године у целости се односе на репрограмирани дуг према ЈП „Електропривреда Србије“ по кредиту Међународне банке за обнову и развој (2338 -6).

6.14. Краткорочне финансијске обавезе

- у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Текућа доспећа кредита-дугорочни кредити у иностранству		
• Европска банка за обнову и развој ЕБРД 1	325.997	256.931
Текућа доспећа кредита- дугорочни кредити у земљи		
Обавезе према ВРС – Агенцији за осигурање депозита		
• Међународна банка за обнову и развој – ИБРД 2338-5	59.612	55.082
• Међународна банка за обнову и развој – ИБРД 2338-7	17.045	15.750
• Међународна банка за обнову и развој - 14695	7.071	6.534
• Капитал Хилфе – Инвестбанка а.д. Београд	30.249	27.950
• Капитал Хилфе – Војвођанска банка а.д. Нови Сад	7.140	6.598
Свега (обавезе према Агенцији за осигурање депозита)	121.117	111.914
Остале краткорочне обавезе		
• Увозно-извозна банка Кине-кредит доспео у целости	893.891	842.605
• Међународна банка за обнову и развој – 2338-6 према ЕПС-у (текуће доспеће)	53.870	38.504
• Европска инвестициона банка	-	4.485
Свега	947.761	885.594
Текуће доспеће осталих обавеза		
Текуће доспеће обавеза према Влади Републике Србије	-	722
Остале краткорочне финансијске обавезе	58	476
Свега текуће доспеће осталих обавеза	58	1.198
Укупно	1.394.933	1.255.637

Обавеза по Кинеском кредиту на дан 31.12.2009. године износи укупно 18.359.256,55 УСД главница-13.395.945 УСД (893.891 хиљада динара)+припадајућа камата 4.963.311,25 УСД (331.194 хиљада динара). Кредит је одобрен 23. децембра 1999. године са грејс периодом од 5 година с тим да прва рата кредита доспева 21. 01.2004. године. Предузеће није извршило отплату кредита у складу са ануитетним планом тако да је кредит доспео у целости у 2008. години.

На дан 06.07.2010. године на основу члана 6. Закона о регулисању односа Републике Србије и банака у стечају по основу преузетих иностраних кредита, односно зајмова („Службени гласник РС“ бр.45/05) потписан је Уговор о регулисању обавеза према Републици Србији између Агенције за осигурање депозита и Предузећа, где је чланом 2. и чланом 4. наведеног уговора дефинисано да Република Србија врши отпис дуга Предузећу у висини од 40%, тако да дуг износи укупно УСД 14.261.147,42 (главница-13.905.706,11 УСД+припадајућа камата 355.441,31 УСД).

Предузеће ће дуг измирити у 22 полугодишње рате, у једнаким износима од 648.233,97 УСД. Прва рата доспева за плаћање 21.07.2010. године (када је и извршена уплата-извод 142 од 21.07.2010. банка Интеза), а последња 21.01.2021. године.

Сходно наведеном, Предузеће је 01.10.2010. године извршило корекцију нераспоређене добити за 2009. годину у износу од 44.850 хиљада динара по основи обрачуна (за затезну камату обрачунату до 31.12.2009. године и то за период до 25.03.2009. године у износу од 4.816.920,30 УСД (321.426 хиљада динара) и за период од априла закључно са децембром 2009.године у износу од 504.096,30 УСД (33.638 хиљада динара), односно у укупном износу од 5.321.016,60 УСД (355.064 хиљада динара).

Предузеће је на основу Уговора о регулисању обавеза према Републици Србији закљученим са Агенцијом за осигурање депозита извршило корекцију нераспоређене добити за 2009. годину за ефекат затезне камате у износу од 44.850 хиљада динара. Чланом 2. наведеног Уговора дефинисан је отпис дуга Предузећу у висини од 40%, односно по том основу је у 2010. години евидентиран приход од смањења обавеза у укупном износу од 628.524 хиљада динара.

6.15. Обавезе из пословања

- у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Примљени аванси	103.716	143.576
Добављачи - повезана правна лица	91.894	45.653
Добављачи у земљи	599.232	766.868
Добављачи у иностранству	312.020	893.895
Остале обавезе из пословања	259	5.625
Укупно	1.107.121	1.855.617

Обавезе према добављачима у земљи највећим делом се односе на обавезе према ЕПС-у износу од 493.351 хиљада динара. Предузеће је усаглашавање са добављачима вршило на дан 31.10.2009. године.

Добављачи у иностранству се односе на следеће добављаче:

- у хиљадама динара-

	2009. година
Добављачи у иностранству	
ABS POWER TECHNOLOGIES	107.159
SAG GMBH	33.427

Кончар енергетски трансформатори	165.901
Остали	5.533
Укупно	312.020

На основу презентованих уговора са наведеним добављачима утврђено је да се ради о набавци специјалне опреме (линијски каблови и остала опрема) за трафостанице Београд 1, Београд 28 и Суботица 3 (ABS POWER TECHNOLOGIES).

Уговор са SAG-ом GMBH је закључен 2005. године, док је Предузеће још увек било у саставу ЕПС-а. Наведени уговор је требало да се финансира из ЕБРД кредита. Фактуре потичу из 2007. године, односно укупна обавеза износи 348.600 ЕУР по средњем курсу на дан 31.12.2009. године. Према речима одговорних лица, уговор је раскинут у току 2007. године због неизвршења уговорних обавеза, односно почетком 2008. године покренут је арбитражни поступак. У 2010. години је Арбитражни суд донео одлуку у корист Предузећа на који је SAG GMBH уложио жалбу.

Дана 16.12.2008. године закључен је уговор са Кончар енергетски трансформатори, Хрватска о производњи и испоруци два енергетска аутотрансформатора, обавезних резервних делова, специјалне опреме и алата.

6.16. Остале краткорочне обавезе

- у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Обавезе по основу камата	445.061	409.578
Обавезе по основу зарада и пореза и доприноса на зараде	57.958	84.562
Остале обавезе	14.413	10.828
Укупно	517.432	504.968

Обавезе по основу камата односе се на камате и остале трошкове финансирања према ЕПС-у по кредитима, које су усаглашене на дан 31.12.2009. године по Записнику.

6.17. Обавезе по основу пореза и пасивна временска разграничења

- у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Одложени приходи од примљених донација	1.310.212	1.404.899
Остали одложени приходи	107	78.896
Обавезе и за порез на додату вредност и укалкулисани ПДВ	155.413	204.864
Укалкулисана камата	96.847	110.634
Укалкулисане обавезе за неискоришћени годишњи одмор	46.608	47.154

Остале укалкулисане обавезе	11.603	17.829
Обавезе по основу осталих пореза	10.226	3.693
Остале обавезе	806	246
Укупно	1.631.822	1.868.215

Предузеће је са ЈП ЕПС-ом (са стањем на дан 24.12.2009. године) у складу са Законом о престанку важења Закона о удруживању у Заједницу југословенске електропривреде- ЈУГЕЛ („Службени гласник РС“, бр. 104/2009), полазећи од критеријума утврђених Споразумом о начину преузимања средстава, права, обавеза, документације и запослених ЈУГЕЛ-а, извршило разграничење средстава, права и обавеза ЈУГЕЛ-а.

Према Споразуму, Предузеће је преузело основна средства чија је садашња вредност 6.451 хиљада динара у корист разграничаног прихода од донација, док су новчана средства (403 хиљаде динара) и потраживања (10.809 хиљада динара), преузета у корист прихода од донација. Примљене донације у износу од 1.310.212 хиљада динара односе се примљене донације које потичу из ранијих година и односе се највећим делом на донације добијене од Европске агенције за развој, Европске уније, Норвешке, Шведске и осталих.

Промене на позицији одложених прихода од примљених донација у 2008. и 2009. години биле су следеће:

	- у хиљадама динара-	
	2009. година	2008. година
На дан 1. јануара	1.404.899	1.552.187
Нове донације током године	30.787	37.130
Пренос на приходе – по основу амортизације	(125.474)	(184.418)
На дан 31. децембра	1.310.212	1.404.899

Укалкулисане камате односе се на камате по ино кредитима и то:

	- у хиљадама динара-
	2009. година
Агенција за осигурање депозита	
Капитал Хилфе-Инвест банка	28.528
Капитал Хилфе-Војвођанска банка	6.631
ИБРД 2338-5	2.081
ИБРД 14695	1.656
ЕИБ 16268	1.139
Капитал Хилфе-капиталисана камата Инвест банка	865
ИБРД 2338-7	595
Капитал Хилфе-капиталисана камата Војвођанска банка	204
Свега	41.699
Дугорочни кредити у иностранству	
ЕИБ I	33.593
ЕБРД I	18.485
ИДА	213
Свега	52.291
Обрачунате камате по осталим обавезама у земљи	2.857
Укупно	96.847

Остале укалкулисане обавезе у износу од 11.603 хиљаде динара односе се највећим делом на разграничене обавезе по основу натуралне размене острвске и хаваријске електричне енергије (у 2009. години 9.123 хиљада динара) а на основу Уговора о обезбеђењу, испоруци и преузимању

електричне енергије за потребе компензације губитка на интерконективним далеководима закљученим са ЕПС-ом, бр.У-308 од 04.09.2009. године.

Овим Уговором се ЕПС обавезује да обезбеди и прода електричну енергију Предузећу, односно да је преузме од Предузећа, на унутрашњем тржишту електричне енергије Републике Србије, ради компензације губитака електричне енергије на интерконективним далеководима са суседним операторима преносних система, у циљу спровођења обавеза које Предузеће има у функцији оператора преносног система у Републици Србији према операторима преносних система суседних држава.

Обавезе по основу осталих пореза у износу од 10.226 хиљада динара највећим делом обихватају накнаде за коришћење добара од општег интереса и накнаде за коришћење грађевинског земљишта.

6.18. Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе у износу од 1.356.459 хиљада динара односе се на разлику између садашње вредности некретнина, постројења и опреме признате по рачуноводственом прописима и садашње вредности признате у складу са пореским прописима.

6.19. Ванбилансна евиденција

- у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Издате менице	8.149.103	7.525.677
Процењена ратна штета	6.937.398	6.410.137
Примљене менице и гаранције	680.286	338.469
Отписи улагања у банкама у стечају	48.974	48.974
Изнајмљена опрема	36.952	36.952
Остала ванбилансна евиденција	15.222	10.558
Укупно	15.867.935	14.370.767

Издате менице на дан 31. децембра 2009. године у износу од РСД 8.149.103 хиљада односе се на сопствене менице издате Агенцији за осигурање депозита као обезбеђење за кредите .

Процењена ратна штета на дан 31. децембра 2009. године у потпуности се односи на процењену штету проузроковану бомбардовањем електроенергетских објеката од стране НАТО пакта.

7. БИЛАНС УСПЕХА

Предузеће је у извештајном периоду остварило добитак пре опорезивања у износу 409.092 хиљаде динара, као разлику укупних прихода у износу 12.167.138 хиљаде динара и укупних расхода у износу 11.758.046 хиљаде динара.

Предузеће је у сегменту пословних и осталих прихода остварило добитак, док је у оквиру финансијских прихода и расхода остварило губитак, што је приказано у следећој табели:

-у хиљадама динара-

Приходи и расходи	Приходи	Расходи	Добитак/Губитак
Пословни	11.088.157	10.799.035	289.122
Финансијски	822.819	935.504	(112.685)
Остали	256.162	23.507	232.655
Укупно	12.167.138	11.758.046	409.092

Добитак пре опорезивања исказан је у Билансу успеха у износу 409.092 хиљада динара. Кад се износ добитка пре опорезивања умањи за порески расход периода у износу 62.084 хиљада динара и увећа за одложене пореске приходе периода у износу 72.606 хиљада динара добије се нето добитак у износу 419.614 хиљада динара.

7.1. Пословни приходи

Пословни приходи су исказани у износу 11.088.157 хиљаде динара, а чине их следећи приходи :
-у хиљадама динара-

Врста пословних прихода	2009. година	2008. година
Приходи од продаје	10.789.599	11.361.805
Приходи од активирања учинака и робе	60.755	51.579
Остали пословни приходи	237.803	232.113
Укупно	11.088.157	11.645.497

7.1.1. Приходи од продаје

Приходи од продаје исказани су у износу 10.789.599 хиљаде динара, а чине их следећи приходи :

-у хиљадама динара-

Врста прихода од продаје	2009. година	2008. година
Приходи од преноса електричне енергије и управљања преносним системом	8.564.368	8.371.770

Приходи од услуге додела резервација прекограничних преносних капацитета	1.789.393	2.351.788
Приходи од услуга прекограничне размене по ИТЦ методологији на ино тржишту	177.859	419.689
Остали приходи од продаје производа и услуга	257.979	218.558
Укупно	10.789.599	11.361.805

Организационо, у техничком смислу Предузеће као енергетски субјект обавља три енергетске делатности у оквиру следећих организационих целина:

- Дирекција за пренос електричне енергије – обавља послове везане за пренос електричне енергије,
- Дирекција за управљање преносним системом – обавља послове везане за делатност управљања преносним системом и трговине електричном енергијом за вршење системских услуга,
- Дирекција за послове тржишта електричне енергије – обавља послове везане за делатност организовања и развоја тржишта електричне енергије.

Делатност преноса електричне енергије и делатност управљања преносним системом су делатности од општег интереса. Приходи од преноса електричне енергије и управљања преносним системом се признају на основу вредности извршених услуга преноса електричне енергије, управљања преносним системом и у потпуности се остварују са предузећима која обављају послове дистрибуције и Дирекцијом за трговину, који послују у оквиру ЈП Електропривреда Србије (ЕПС).

Пословање и остваривање прихода Предузећа углавном је регулисано Законом о енергетици ("Службени гласник РС ", бр. 84/04), Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, Одлуке о утврђивању методологије за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за пренос електричне енергије ("Службени гласник РС ", бр. 68/06 и 1/07) и Тарифног система за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије ("Службени гласник РС ", бр. 1/07).

На основу Закона о енергетици основана је Агенција за енергетику Републике Србије. Предузеће као оператор система управља системом преноса електричне енергије, а на основу лиценце за обављање енергетске делатности добијене од наведене Агенције.

Приступ систему и коришћење система од треће стране мора бити регулисано у виду посебних процедура које су доступне јавности. Нова Методологија и Тарифни систем за приступ и коришћење преносног система примењују се од 01.01. 2008. године, а усвојени су од стране Агенције за енергетику Републике Србије (АЕРС). У складу са наведним правилима Управни одбор Предузећа донео је дана 28.07.2008. године Одлуку о утврђивању цена за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије која се примењује у 2009. години. Тарифа за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије утврђена је на основу величина из Програма пословања за 2008. годину.

Приходи од приступа и коришћења преносне мреже и управљања преносним системом фактурисани су према Тарифи за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије усвојеној на седници Владе Републике Србије дана 31.07.2008. године.

Цене приступа и коришћења система за пренос електричне енергије за тарифне купце регулисане су и утврђују се у складу је са усвојеном Методологијом и Тарифним ситемом. Тарифни купац је онај купац који купује енергију за сопствене потребе по прописаном тарифном систему. Калкулације цена услуга израђују се у Служби за економске послове, план и

анализу. Фактурисање услуга врши се на крају периода, за који је вршено читавање стања, односно процењивање извршене услуге.

Преглед цена по тарифним ставовима које су регулисане од стране Владе Републике Србије дана 31.07.2008. године, а које су важиле у току 2009. године:

Ред. бр.	Тарифни елемент	Тарифни став	Јединица мере	Динара по јединици мере
1.	Снага	Обрачунска снага	kW	41,6073
		Прекомерно преузета снага	kW	83,2146
2.	Активна енергија	Активна енергија, виша дневна	kWh	0,1623
		Активна енергија, нижа дневна	kWh	0,0811
3.	Реактивна енергија	Реактивна енергија	Kvarh	0,1004
		Прекомерно преузета реактивна енергија	Kvarh	0,2007

Пренос електричне енергије без Косова и Метохије у току 2009. године остварен је према следећем:

- Распожива енергија	41.198 GWh
- Губици у преносу	1.106 GWh
- Пренета енергија	40.092 GWh
- Стопа губитка у преносу	2,68 %

Предузеће је 04.12.2009. године дописом број:14633 доставило Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије Агенцији за енергетику Републике Србије (АЕРС) и затражило Мишљење Агенције. Затражене су веће цене како следи:

Ред. бр.	Тарифни елемент	Тарифни став	Јединица мере	Динара по јединици мере
1.	Снага	Обрачунска снага	kW	46,2279
		Прекомерно преузета снага	kW	92,4558
2.	Активна енергија	Активна енергија, виша дневна	kWh	0,1791
		Активна енергија, нижа дневна	kWh	0,0895
3.	Реактивна енергија	Реактивна енергија	Kvarh	0,1171
		Прекомерно преузета реактивна енергија	Kvarh	0,2342

У образложењу Предлога одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије, поред осталих, наводи се и разлог што је Тарифа која се примењује од 01.08.2008. године, утврђена на основу величина из Програма пословања за 2008. годину, те је потребно утврдити повећање цена у складу са елементима максимално одобреног прихода са величинама из одобреног Програма пословања Предузећа за 2009. годину.

Агенција за енергетику Републике Србије (АЕРС) издаје Мишљење број:560/2009-Д-И/10 од 14.12.2009. године у којем наводи да су предложене цене оправдане. Ставови Агенције изнети у Мишљењу, детаљније су образложени у Аналитичкој основи, која је саставни део овог Мишљења.

Влада Републике Србије на седници од 27.01.2010. године дала је сагласност на наведену одлуку Управног одбора Предузећа.

У складу са новом Методологијом , приход од преноса електричне енергије и управљања преносним системом укључује накнаде за трошкове купљене електричне енергије која се користи за покривање губитака у преносу и трошкове системских услуга. Фактуре по наведеном основу, Предузеће испоставља предузећима која обављају послове дистрибуције, а која послују у оквиру ЈП Електропривреда Србије (ЕПС). У висини губитака Предузећа у преносу електричне енергије купује се електрична енергија од ЈП ЕПС. ЈП ЕПС фактурише испоручену електричну енергију Предузећу у висини губитака. На овај начин постиже се неутралан резултат по основу прихода и расхода а у вези губитака у преносу.

Утврђену вредност губитака Предузеће евидентира у виду трошкова електричне енергије за надокнаду губитака у преносу. Губици Предузећа у преносу електричне енергије износили су 2,68% за 2009. годину, а 2,79% за 2008. годину, у односу на укупну величину преноса електричне енергије.

Приходи од услуге доделе или резервисања (алокације) капацитета исказни су у износу 1.789.393 хиљада динара. Предузеће је као оператор тржишта енергије задужено за организовање и функционисање тржишта енергије. Организују се месечне аукције на којим учествују регистрована правна лица за трговање електричном енергијом, а омогућен је и трансфер капацитета. На тржишту енергије егзистирају купци електричне енергије и квалификовани купци електричне енергије за које се цене енергије формирају слободно. Они могу по слободној вољи изабрати свог снабдевача електричном енергијом.

Приходи од услуга прекограничне размене по ИТС Методологији исказани су у износу 177.859 хиљада динара. Ради се о коришћењу прекограничних преносних капацитета по ИТС Методологији, односно приходи се остварују по основу интерконекције са преносним системима других земаља.

Остали приходи од продаје производа и услуга исказани су у износу 257.979 хиљада динара и односе се на приходе од прикључења објеката на преносну мрежу у износу 66.967 хиљада динара и приходе од услуга трећим лицима у износу 191.012 хиљада динара. Приходи од услуга трећим лицима чине:

- Приходи према уговорима о међусобној испоруци хаваријске електричне енергије од суседних електроенергетских система који се фактуришу ЈП ЕПС-у,
- Приходи по основу натуралне размене хаваријске енергије са Бугарском и Румунијом,
- Приходи од продаје услуга трећим лицима на домаћем тржишту,
- Други приходи.

7.1.2. Приходи од активирања учинака и робе

Приходи од активирања учинака и робе исказани су у износу 60.755 хиљада динара, а односе се на активирани инвестиције у сопственој режији.

7.1.3. Остали пословни приходи

Остали пословни приходи исказани су у износу 237.803 хиљаде динара, а чине их следећи приходи:

-у хиљадама динара-

Врста прихода	2009. година	2008. година
Приходи од донација	125.474	184.418
Други пословни приходи	112.329	47.695
Укупно	237.803	232.113

- Приходи од донација

Приходи од донација исказани су у износу 125.474 хиљада динара и односе се на:

-у хиљадама динара-

Приход од примљених донација из иностранства – покриће амортизације	98.951
Приходи од примљених донација из иностранства – истребоване залихе	7.090
Приходи од примљених донација из иностранства – услуге	7.742
Приход од примљених донација од Владе РС – по основу примопредаје имовине	11.212
Приходи од примљених донација у земљи - покриће амортизације - део основних средстава	479
Укупно	125.474

- Други пословни приходи

Други пословни приходи исказани су у износу 112.329 хиљада динара и односе се на:

-у хиљадама динара-

Издавање просторија у закуп	3.970
Наплата трошкова тендерске документације	1.002
Приходи од одмаралишта	2.899
Приходи од наплата од осигурања по основу штета	103.624
Остало	834
Укупно	112.329

Предузеће је у извештајном периоду исказало укупне расходе у износу 11.758.046 хиљаде динара, што је приказано у следећој табели:

- у хиљадама динара-

Врста расхода	2009. година	2008. година
Пословни расходи	10.799.035	10.796.430
Финансијски расходи	935.504	2.025.779
Остали расходи	23.507	322.360
Укупно	11.758.046	13.144.569

7.2. Пословни расходи

Пословни расходи су исказани у износу 10.799.035 хиљаде динара, а чине их следећи расходи :

- у хиљадама динара-

Врста пословних расхода	2009. година	2008. година
Набавна вредност продате робе	3.094	3.761
Трошкови материјала	3.184.211	3.509.961
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1.702.489	1.617.015
Трошкови амортизације и резервисања	3.005.121	3.026.921
Остали пословни расходи	2.904.120	2.638.772
Укупно	10.799.035	10.796.430

7.2.1. Трошкови материјала

Трошкови материјала исказани су у износу 3.184.211 хиљада динара и односе се на следеће трошкове:

- у хиљадама динара-

Врста трошкова	2009. година	2008. година
Трошкови купљене електричне енергије која се користи за покривање губитака у преносу	2.897.112	2.986.371
Трошкови материјала за израду	67.153	176.540
Трошкови горива и енергије	134.485	128.179
Трошкови резервних делова	16.417	125.118
Трошкови канцеларијског и осталог режијског материјала	45.711	56.381
Трошкови ситног инвентара	11.812	16.862
Трошкови осталог материјала	11.521	20.510
Укупно	3.184.211	3.509.961

Трошкови материјала у укупном износу су у оквиру предвиђених трошкова Програмом пословања Предузећа за 2009. годину.

У структури материјалних трошкова највеће учешће има електрична енергија као материјал који се не може складиштити. Трошкови набављене електричне енергије за покриће губитака у преносу исказани су у износу 2.897.112 хиљада динара. Основ за ове трошкове је усвојена Методологија за одређивање тарифних елемената за израчунавање цене приступа и коришћења система за пренос електричне енергије од стране Агенције за енергетику Републике Србије. Губици настали у току 2009. године куповани су од електрана ЈП ЕПС по регулисаној цени 2,26 дин/кWh.

Трошкови материјала за израду исказани су у износу 67.153 хиљада динара и углавном се односе на материјал за услуге у изградњи грађевинских објеката.

Трошкови горива и енергије, исказани у износу 134.485 хиљада динара, односе се на трошкове: трошкове горива и мазива за транспортна средства у износу 49.325 хиљада динара, електричну енергију утрошену у извештајном периоду у износу 21.164 хиљада динара и осталу енергију у износу 10.623 хиљада динара. Трошкови електричне енергије за сопствену потрошњу

трансформаторских станица, набављену од ЈП ЕПС-а, исказани су у износу 53.373 хиљада динара.

Директор Сектора за општу и техничку подршку издао је 23.03.2009. године Упутство за правдање куповине горива преко платних картица. У оквиру служби Предузећа сачињава се обрачун о пређеној километражи и утрошку горива моторних возила у власништву Предузећа. Извештаје о утрошку горива оверавају својим потписом овлашћена лица која издају налоге за коришћење возила.

Трошкови резервних делова исказани су у износу 16.417 хиљада динара и односе се на резервне делове опреме (мотор, динамо, акумулатор, хладњак и сви други делови који се користе за замену на постојећој опреми).

Трошкови канцеларијског и осталог режијског материјала исказани су у износу од 45.711 хиљада динара и односе се на трошкове канцеларијског материјала у износу 9.219 хиљада динара и трошкове осталог режијског материјала у износу 36.492 хиљада динара.

Трошкови материјала чине 1/3 пословних расхода и представљају важан фактор економичности пословања Предузећа. Предузеће је евидентирало у погону преноса Крушевац уграђене резервне делове у износу 7.628 хиљада динара на конту 51120 – Утрошени материјал за одржавање основних средстава, према радном налогу број 14973 и требовању 1695 у износу 3.814 хиљада динара и радном налогу 14048 и требовању 1698 у износу 3.814 хиљада динара, уместо на 51110 – Утрошени резервни делови за одржавање основних средстава.

Налогом за издавање (требовање) 1695 од 24.12.2009. године истребовани су изолатори, хладњак и други резервни делови из магацина Крушевац, који су уграђени приликом оспособљавања великог трафо-а 400 кV марке "Siemens". Трафо је био смештен у ТС Јагодина 4 (Погон Крушевац) и то ван функције (резерва), а по наведеном радном налогу стављен је у функцију у ТС Панчево, који припада Погону Београд.

Налогом за издавање (требовање) 1698 од 24.12.2009. године истребовани су изолатори, хладњак и други резервни делови из магацина Крушевац, који су уграђени за потребе опремања великог трафо-а 400 кV у ТС Лесковац 2.

Приликом закупања у магацин резервних делова и материјала бр. 05 у Крушевцу резервни делови су запримљени као материјал и приликом издавања евидентирани су као трошкови материјала, уместо трошкови резервних делова.

Обрачун и рачуноводствено обухватање трошкова резервних делова се разликује од рачуноводног праћења основног и помоћног материјала за израду. Залихе основног и помоћног материјала за израду троше се као предмети рада (једнократном употребом) и својом супстанцом у потпуности улазе у састав средстава којим су намењени или нових учинака.

Резервни делови најчешће се не троше у једном репродукционом процесу већ имају дужи век трајања и већу вредност. Уградња резервних делова (утрошак) евидентира се на основу налога за стављање у функцију опреме, ремонта или поправке, према местима у којима су делови уграђени.

Прописани Контни оквир има мањкавост, односно није прецизирано да ли се трошкови резервних делова евидентирају у оквиру рачуна 511 или 512, па се у пракси различито поступа.

Препорука 8:

Препоручује се да се у оквиру синтетичког рачуна 511 – Трошкови материјала за израду, евидентирају трошкови основног и помоћног материјала за израду, као и утрошени материјал за одржавање сталних средстава. Трошкове резервних делова мање вредности и са веком трајања до године дана евидентирати у оквиру синтетичког рачуна 512 – Трошкови осталог материјала (режијског).

7.2.2. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи исказани су у износу 1.702.489 хиљада динара и односе се на трошкове зарада и накнада зарада у износу 1.571.992 хиљада динара и остале личне расходе у износу 130.497 хиљада динара.

- Трошкови зарада и накнада зарада

Трошкови зарада и накнада зарада исказани су у износу 1.571.992 хиљада динара, а чине их следећи трошкови:

- у хиљадама динара-

Назив	2009. година	2008. година
Трошкови зарада и накнада зарада (брuto)	1.317.120	1.250.009
Трошкови доприноса на терет послодавца	244.418	231.535
Трошкови накнада по уговору о делу	1.258	1.418
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	792	1.621
Трошкови накнада члановима управног и надзорног одбора	8.404	11.746
Укупно	1.571.992	1.496.329

Обрачун и исплата зарада у Предузећу врши се у складу са Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, Уредбом о начину и контроли обрачуна и исплате зарада у јавним предузећима ("Службени гласник РС ", бр. 5/06), Колективним уговором Предузећа, уговорима о раду и Програмом пословања Предузећа за 2009. годину.

Трошкови зарада и накнада зарада у извештајном периоду исказани су у износу 1.317.120 хиљада динара. У наредној табели даје се преглед и основ повећања исплаћених зарада у 2009. години:

- у хиљадама динара-

Опис	Износ	Напомена
Исплаћене зараде и накнаде зарада (брuto) у 2008. години	1.250.009	Просечна зарада по запосленом 76.876
Планиране зараде у 2009. години	1.350.010	Предвиђено 8% повећање Програмом за 2009. годину (83.026*1355)*12
Исплаћене зараде за 2009. годину	1.317.120	Повећање масе од 5% у односу на 2008.годину а 2% мање од плана за 2009. годину

Основицу за планиране зараде у 2009. години чине исплаћене зараде и накнаде зарада у 2008. години. Програмом пословања за 2009. годину није предвиђено повећање запослених.

Исплаћене зараде и накнаде зарада веће су за 5% у односу на исплаћене у претходној години, а мање за 2% у односу на план. Просечна бруто зарада по запосленом у Предузећу у 2009. години износи 82.917 динара.

У оквиру укупних зарада планиране су зараде за пословодство у износу 31.050 хиљада динара, а исплаћене су у износу 29.261 хиљада динара (просечна исплаћена бруто зарада износи 200.415 хиљада динара). Пословодство чине генерални директор, заменик генералног директора, помоћник генералног директора за управљање и тржиште, помоћник генералног директора за правне и послове људских ресурса, саветник генералног директора, директор Дирекције и директори корпоративних сектора. Одлуком Управног одбора Предузећа бр. 1568/12, од 28.02.2008. године регулисан је начин утврђивања и обрачун зарада за пословодство Предузећа. Пословодству Предузећа у току 2008. године обрачун месечних зарада вршен је према следећем:

Пословодство:	коэффициент посла
Генералном директору у висини 6 просечних зарада запослених у Предузећу	
Заменику генералног директора	12,00
Помоћнику генералног директора за управљање и тржиште	10,00
Помоћнику генералног директора за правне и послове људских ресурса	7,50
Саветнику генералног директора	9,00
Директор Дирекције за пренос електричне енергије	9,00
Директор Дирекције за управљање преносним системом	9,00
Директор Дирекције за послове тржишта електричне енергије	8,60
Директор Сектора за инвестиције	7,50
Директор Сектора за информатику и телекомуникације	7,50
Директор Сектора за економско-финансијске послове	7,00
Директор Сектора за правне послове	6,50
Директор Сектора за општу и техничку подршку	7,50

Одлуком Управног одбора Предузећа бр. 14883 од 10.12.2008. године ставља се ван снаге Одлука бр. 1568/12, од 28.02.2008. године и Одлука Управног одбора бр. 1683/9, од 27.02.2007. године и права и обавезе запослених на пословима пословодства у току 2009. године регулишу се уговорима о раду, сагласно одредбама закона о раду и Колективног уговора Предузећа.

У Прилогу Колективног уговора Предузећа дати су најнижи коефицијенти за послове (радна места) у распону 2.000 до 7.500. Радни учинак запосленог се утврђује на основу стандарда и техничких норматива за резултате рада који се могу мерити или на основу оцене резултата рада. Основна зарада запосленог по основу радног учинка може се кориговати до 30% у плусу и до 10% у минусу. У Прилогу Колективног уговора Предузећа дати су најнижи коефицијенти за следеће послове пословодства:

Пословодство:	коэффициент посла
директор Сектора за инвестиције	7,50
директор Сектора за информатику и телекомуникације	7,50
директор Сектора за економско-финансијске послове	7,50
директор Сектора за правне послове	7,50
директор Сектора за општу и техничку подршку	7,50

Уговором о раду утврђени су коефицијенти посла (нису обухваћени Колективним уговором) за следеће послове пословодства:

Пословодство:	коефицијент посла
генералном директору	12,00
заменику генералног директора	11,00
помоћнику генералног директора за управљање и тржиште	10,00
помоћнику генералног директора за правне и послове људских ресурса	8,50
саветнику генералног директора	9,00
директор Дирекције за пренос електричне енергије	9,00
директор Дирекције за управљање преносним системом	9,00
директор Дирекције за послове тржишта електричне енергије	8,60

У току 2009. године донет је Закон о привременом смањењу плата, односно зарада, нето наканда и других примања у државној администрацији и јавном сектору ("Службени гласник РС ", бр. 31/09) од 30.04.2009. године и Уредба о начину и поступку смањења плата, односно зарада, нето наканда и других примања у државној администрацији и јавном сектору. Предузеће је спровело прописана смањења у периоду од 1.маја до краја 2009. године и уплатило у Буџет Републике Србије износ 21.745 хиљада динара.

- **Трошкови накнада по уговорима о делу**

Трошкови накнада по уговорима о делу у току 2009. године исказани су у износу 1.258 хиљада динара и односе се на седам уговора о делу. Уговори се углавном односе на стручне услуге за које нису систематизовани послови у акту о систематизацији Предузећа.

- **Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора**

Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора, у току 2009. године, исказани су у износу 792 хиљада динара и односе се на решења о обављању стручне праксе за осам волонтера.

- **Трошкови накнада члановима управног и надзорног одбора**

Трошкови накнада члановима управног и надзорног одбора исказани су у износу 8.404 хиљада динара. Наканде за чланове Управног одбора (председник и 8 чланова), и чланове Надзорног одбора (председник и 5 чланова) предвиђене су Програмом пословања за 2009. годину у износу 9.991 хиљада динара.

Висина накнада утврђена је закључком Владе бр.120-4780/2008 од 06.11.2008. године. Основа је просечна нето зарада у Републици Србији за октобар 2008. године.

Чланови Управног и Надзорног одбора	%	Месечни нето износи у динарима
Председник Управног одбора	150%	45.543
Заменик председника Управног одбора	120%	36.434
Чланови Управног одбора који нису из реда запослених	100%	30.362
Чланови Управног одбора из реда запослених	100%	30.362
Председник Надзорног одбора	150%	45.543
Чланови Надзорног одбора који нису из реда запослених	100%	30.362
Чланови Надзорног одбора из реда запослених	100%	30.362

Од 01.05. 2009. године накнаде су исплаћиване у складу са Законом о привременом смањењу плата, односно зарада, нето накнада и других примања у државној администрацији и јавном сектору. Исплате накнада члановима Управног и Надзорног одбора су умањиване у складу са критеријумима наведеног закона.

Напред наведено се одразило на исплаћене накнаде члановима Управног и Надзорног одбора које су мање су за 28% у односу на исплаћене у претходној години, и мање за 16% у односу на планиране Програмом пословања за 2009. годину.

- Остали лични расходи и накнаде

Остали лични расходи и накнаде исказани су у износу 130.497 хиљада динара и односе се на следеће расходе:

-у хиљадама динара-

Назив	2009. година	2008. година
Дневнице запосленима на службеном путу у земљи	56.197	41.820
Дневнице запосленима на службеном путу у иностранству	5.597	6.310
Накнаде трошкова превоза на службеном путу	4.686	5.113
Накнаде за смештај и исхрану на терену	18.474	17.699
Накнаде трошкова превоза на рад и с рада	35.171	27.309
Накнаде запосленима и осталим физичким лицима	4.581	4.581
Солидарна помоћ запосленима	298	339
Трошкови осталих помоћи запосленима	207	1.003
Стипендије и кредити физичким лицима која нису запослена	5.286	4.778
Укупно	130.497	108.952

- Накнаде трошкова запосленима на службеном путу у земљи

Накнаде трошкова запосленима на службеном путу у земљи исплаћене су у износу 56.197 хиљада динара, у складу са Колективним уговором који је ступио на снагу 31.03.2007. године. У односу на планиране накнаде у Програму пословања за 2009. годину у износу од 40.072 хиљада динара више су исплаћене за 16.125 хиљада динара, односно за 40,24%.

- Накнаде трошкова запосленима на службеном путу у иностранству

Накнаде трошкова запосленима на службеном путу у иностранству исплаћене су у износу 5.597 хиљада динара, у складу са Колективним уговором, односно посебним прописима који регулишу девизно пословање и у оквиру предвиђеним Програмом пословања за 2009. годину.

- Накнаде трошкова превоза на службеном путу

Накнаде трошкова превоза на службеном путу исплаћене су у износу 4.686 хиљада динара, у складу са Колективним уговором и у оквиру предвиђеним Програмом пословања за 2009. годину.

- Накнаде за смештај и исхрану на терену

Накнаде трошкова за смештај и исхрану на терену исплаћене су у износу 18.474 хиљада динара, у складу са Колективним уговором. У односу на планиране накнаде у износу од **16.770 хиљада динара у Програму пословања за 2009. годину** више су исплаћене за **1.704 хиљада динара, односно за 10,16%.**

- Накнаде трошкова превоза на рад и с рада

Накнаде трошкова превоза на рад и с рада запослених исказане су у износу 35.171 хиљада динара, а исплате накнада извршене су у складу са Колективним уговором Предузећа. У односу на планиране накнаде у износу од **32.777 хиљада динара у Програму пословања за 2009. годину** више су исплаћене за **2.394 хиљада динара, односно за 7,31%.**

- Накнаде запосленима и осталим физичким лицима

Накнаде запосленима и осталим физичким лицима исказане су у износу 4.581 хиљада динара, а у складу са Колективним уговором и у оквиру предвиђеним Програмом пословања за 2009. годину.

Накнаде се односе на следеће накнаде:

-у хиљадама динара-

	2009. година
Остале накнаде запосленима и осталим физичким лицима	331
Куповина поклона за децу запослених	3.668
Накнада трошкова стручног образовања запослених	582
Укупно	4.581

Давања запосленима која се не сматрају зарадом исплаћена су у износу 3.668 хиљада динара, а односе се на исплате за куповину поклона деци запослених старости до 15 година живота (4,5 хиљада динара по детету) у складу са Колективним уговором и у оквиру предвиђеном Програмом пословања за 2009. годину.

- Стипендије и кредити физичким лицима која нису запослена у Предузећу

Стипендије и кредити физичким лицима исплаћени су у износу 5.286 хиљада динара и односе се на стипендије, кредите и награде студентима и ученицима средњих школа, а у складу са Колективним уговором и у оквиру предвиђеним Програмом пословања за 2009. годину.

7.2.3. Трошкови амортизације и резервисања

Трошкови амортизације и резервисања исказани су у износу 3.005.121 хиљада динара, а односе се на следеће трошкове:

- у хиљадама динара-

Врста трошкова	2009. година	2008. година
Трошкови амортизације основних средстава	2.887.621	2.927.282
Трошкови амортизације нематеријалних улагања	4.883	5.930
Трошкови дугорочних резервисања	112.617	46.555
Резервисања за наканде и друге бенефиције	-	47.154

запослених		
Укупно	3.005.121	3.026.921

Трошкови амортизације основних средстава на дан 31.12.2009. године исказани су у износу 2.887.621 хиљада динара и односе се на амортизацију грађевинских објеката у износу 1.044.455 хиљада динара и постројења и опреме 1.843.166 хиљада динара.

Трошкови дугорочних резервисања исказана су у износу 112.617 хиљада динара и односе се на трошкове резервисања за тужбе трећих лица.

7.2.4. Остали пословни расходи

Остали пословни расходи исказани су у износу 2.904.120 хиљада динара и односе се на следеће расходе:

- у хиљадама динара-

Назив	2009. година	2008. година
Системске услуге	1.748.223	1.496.273
Трошкови размене електричне енергије за потребе стабилности система	156.456	204.070
Трошкови ПТТ услуга	47.954	79.856
Трошкови одржавања	287.716	209.097
Трошкови пореза и осталих дажбина	247.288	208.839
Трошкови закупнина	10.205	10.148
Трошкови комуналних услуга и одржавања просторија	40.863	46.311
Трошкови обезбеђења	42.984	42.219
Професионалне услуге	18.136	32.785
Трошкови репрезентације	14.307	21.907
Истраживање	1.129	14.074
Трошкови премије осигурања	119.595	149.781
Трошкови платног промета	5.577	5.783
Трошкови чланарина	23.087	10.188
Заштита животне средине	9.796	9.470
Штампа и интернет	7.620	8.427
Остали расходи	123.184	89.544
Укупно	2.904.120	2.638.772

Остали пословни расходи исказани у извештајном периоду већи су од истих у претходној години (индекс 110) и кретали су се у оквиру предвиђеном Програмом пословања за 2009. годину.

- Трошкови системских услуга

Трошкови системских услуга исказани су у износу 1.748.223 хиљада динара и односе се на трошкове системских услуга, набавке и испоруке хаваријске и балансне електричне енергије,

преузете из МОП-а на основу кога је утврђена тарифа за приступ и коришћење преносне мреже која се примењује од 01.08.2008. године. На основу потписаног Уговора о вршењу системских услуга, набавци и испоруци хаваријске и балансне електричне енергије између ЈП ЕМС бр. 337 од 12.10.2009. године и ЈП ЕПС бр.П-410/1-09 од 12.10.2009. године). ЈП ЕПС месечно фактурише извршене системске услуге ЈП ЕМС.

- Трошкови размене електричне енергије за потребе стабилности система

Трошкови размене електричне енергије за потребе стабилности система исказани су у износу 156.456 хиљада динара и односе се на следеће трошкове (у хиљадама динара):

-у хиљадама динара-	
	2009. година
Трошкови системских услуга – острвска и хаваријска енергија од ЕПС-а	78.852
Трошкови системских услуга по основу натуралне размене острвске и хаваријске енергија од ино добављача	69.852
Компензација губитака на интерконективним далеководима	7.752
Укупно	156.456

Трошкови системских услуга по основу натуралне размене острвске и хаваријске енергије од ино добављача исказани су у износу 69.852 хиљада динара и настали су из натуралне размене са системима из иностранства. Предузеће врши активна и пасивна временска разграничења по овом основу.

- Трошкови одржавања

Трошкови одржавања исказани су у износу 287.716 хиљада динара и односе се на следеће трошкове:

-у хиљадама динара-	
	2009. година
Трошкови услуга одржавања зависних предузећа	72.313
Трошкови услуга на отклањању штета-зависних предузећа	4.410
Трошкови услуга одржавања	199.071
Трошкови услуга на отклањању штета	11.922
Укупно	287.716

Трошкови се највећим делом односе на одржавање опреме преноса електричне енергије, грађевинских објеката за пренос електричне енергије и друге материјалне имовине Предузећа. У оквиру наведеног износа трошкова одржавања на извршене услуге зависних предузећа у износу 72.313 хиљада динара на зависна предузећа се односе следећи трошкови:

-у хиљадама динара-	
	2009. година
"Електроисток Изградња" д.о.о. Београд	63.599
"Електроисток Пројектни биро" д.о.о. Београд	8.714
Укупно	72.313

- Трошкови пореза и осталих дажбина

Трошкови пореза и осталих дажбина исказани су у износу 247.288 хиљада динара и односе се на следеће трошкове:

-у хиљадама динара-	
	2009. година
Порез на имовину	88.784
Допринос за воду, накнаде	826
Грађевинско земљиште	68.833
Таксе	11.559
Остале обавезе према држави	7.698
Накнада за рад Агенције за енергетику	49.597
Порез на ЕКО фонд	7.692
Накнада за коришћење националних паркова	12.299
Укупно	247.288

- **Трошкови закупнина**

Трошкови закупнина исказани су у износу 10.205 хиљада динара и највећим делом се односе на трошкове закупа пословног простора у Београду у улици Кнеза Милоша 11, површине 473 м², где је смештена управа Предузећа. Склопљен је Уговор о закупу пословног простора бр. 0207/06, од 05.06.2006. године са Интеркомерц а.д. Београд, месечно по цени од 15 евра по м².

- **Трошкови комуналних услуга и одржавања просторија**

Трошкови комуналних услуга и одржавања просторија исказани су у износу 40.863 хиљада динара и односе се на трошкове комуналија у износу 11.551 хиљада динара и трошкове услуга чишћења просторија у износу 29.312 хиљада динара.

- **Трошкови обезбеђења**

Трошкови обезбеђења исказани су у износу 42.984 хиљада динара и односе се на обезбеђење објеката у Београду и објеката по погонима преноса у другим местима.

- **Професионалне услуге**

Професионалне услуге исказане су у износу 18.136 хиљада динара и односе се на :

-у хиљадама динара-	
	2009. година
Трошкови ревизије	1.983
Трошкови здравствених услуга	5.615
Стручно усавршавање	5.144
Семинари и симпозијуми	3.520
Трошкови штампања гласила Предузећа	1.874
Укупно	18.136

Трошкови стручног усавршавања исказани су у износу 5.144 хиљада динара и односе се на лиценце, специјализације и стицање научних звања запослених. Генерални директор је

решењем бр. 1141 од 03.02.2009. године формирао Комисију за сачињавање предлога за образовање и стручно усавршавање запослених. Структура трошкова приказана је како следи:

-у хиљадама динара-

	2009. година
Обука запослених за испитне уређаје ТМ 1800	1.165
Трошкови пријаве и одбране докторске дисертације	280
Тренинг	423
Курс у организацији Siemens Београд	495
Остало (трошкови уписа на високе школе и факултете)	2.781
Укупно	5.144

- **Трошкови репрезентације**

Издаци за трошкове репрезентације исказани су у износу 14.307 хиљада динара и односе се на следеће трошкове:

-у хиљадама динара-

	2009. година
Угоститељске услуге	7.554
Остала репрезентација за робу из продавница	5.202
Остале услуге	1.551
Укупно	14.307

Трошкови репрезентације, планирани у износу 16.900 хиљада динара, остварени су у оквиру планираних трошкова предвиђених Програмом пословања за 2009. годину. У поступку набавке и испоруке добара и услуга за репрезентацију спроведен је поступак јавне набавке у складу са законским прописима. Генерални директор Предузећа донео је Одлуку о коришћењу средстава репрезентације за 2009. годину.

- **Истраживање**

Трошкови истраживања исказани су у износу 1.129 хиљада динара и односе се на научно-истраживачки рад.

- **Трошкови премије осигурања**

Трошкови премије осигурања исказани су у износу 119.595 хиљада динара и односе се на следеће трошкове:

-у хиљадама динара-

	2009. година
Осигурање основних средстава	114.128
Осигурање запослених	5.400
Остали трошкови осигурања	67
Укупно	119.595

- **Трошкови чланарина**

Трошкови чланарина исказани су у износу 23.087 хиљада динара и односе се на следеће трошкове чланарина:

-у хиљадама динара-

	2009. година
Дотације Синдикату по Колективном уговору	2.394
Превенција радне инвалидности и рехабилитације запослених	2.970
Чланарина привредним коморама	5.860
Чланарина удружењима за продужење лиценце	1.092
Остале чланарине (ENTSO-E, UCTE, CIGRE)	10.771
Укупно	23.087

У оквиру чланарина евидентирани су и издаци за спортске игре у износу 2.500 хиљада динара који у суштини представљају дотацију Синдикату са циљем обезбеђивања услова за његов рад. С обзиром на наведено, остварени трошкови чланарина у 2009. години износе 20.587 хиљада динара и у оквиру су планираних трошкова чланарина у износу од 21.028 хиљада динара предвиђених Програмом пословања за 2009. годину. Наведени издаци за спортске игре у износу од 2.500 хиљада динара одобрени су одлуком Генералног директора бр.07-02-3216 од 25.03.2008. године с позивом на члан 56. Колективног уговора који не може бити основ за наведене издатке. Ревизорима је предочено да се ради о члану 79. став 1 алинеја 6. Колективног уговора Предузећа који регулише обавезе Послодавца да обезбеди друге услове за нормалан рад и функционисање Синдиката на основу закљученог споразума између послодавца и Синдиката. На основу наведеног члана сачињен је Споразум између Послодавца и Синдиката број 4067 од 13.04.2009. године којим је Послодавац преузео обавезу да финансира у висини 40% активности спортске секције.

Остале чланарине исказане су у износу 10.771 хиљада динара и односе се на чланарине удружењима из области преноса електричне енергије. Предузеће је чланица удружења Европског система преноса електричне енергије (ETSO), под ранијим називом Удружење за координацију преноса електричне енергије (UCTE).

- Трошкови рекламе и пропаганде

Трошкови рекламе и пропаганде исказани су у износу 3.541 хиљада динара и односе се на рекламни материјал (честитке, календари, радне свеске и др.), а поводом новогодишњих празника.

Сprovedена је процедура набавке у складу са Законом о јавним набавкама и трошкови су у оквиру предвиђеним Програмом пословања за 2009. годину (4.150 хиљада динара).

7.3. Финансијски приходи

Финансијски приходи односе на следеће:

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Приходи од камата	556.547	432.229
Позитивне курсне разлике	253.714	378.352
Приходи по основу ефеката валутне клаузуле	12.432	20.015
Остали финансијски приходи	126	171

Укупно	822.819	830.767
---------------	----------------	----------------

Приходи од камата у износу од 556.547 хиљада динара највећим делом се односе на обрачунате камате за средства на текућим речунима у износу од 256.146 хиљада динара и на камате на репрограмирана потраживања у складу са Споразумом о регулисању дуга и Уговором о репрограму дуга са „Електропривредом Србије“ у износу од 198.435 хиљада динара.

Текући вишкови новчаних средстава су нуђени заинтересованим банкама и другим организацијама по систему лицитације и према објашњењу одговорних лица пласирани су по највишој каматној стопи и најчвршћим гаранцијама за враћање пласираних средстава.

7.4. Финансијски расходи

Финансијски расходи односе на следеће:

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Негативне курсне разлике	437.760	344.382
Расходи камата	399.953	490.272
Расходи по основу ефеката валутне клаузуле	96.777	1.190.982
Остали финансијски расходи	1.014	143
Укупно	935.504	2.025.779

Негативне курсне разлике исказане су у износу 437.760 хиљада динара и односе се на следеће расходе:

-у хиљадама динара-

Путни трошкови за путовања у иностранство	53
По ино фактурама	83.376
По кредитима (IDA4090)	11.138
По кредитима (ЕИБ 1 21756)	160.129
По кредитима (ЕБРД 1)	158.934
Остале курсне разлике	24.130
Укупно	437.760

Финансијски расходи исказани су у износу 935.504 хиљаде динара и односе се на расходе камата у износу 399.953 хиљаде динара, негативне курсне разлике и расходи по основу ефеката валутне клаузуле у износу 534.537 хиљада динара и по основу осталих расхода од финансирања у износу 1.014 хиљада динара.

Предузеће је користило могућност разграничења курсних разлика и ефеката валутне клаузуле по основу дугорочних потраживања и обавеза у нето износу у финансијским извештајима за 2009. годину и извршило разграничење нето ефеката по том основу у износу 603.714 хиљада динара. На тај начин користећи законске могућности мање су исказани финансијски расходи што је утицало на исказивање повољнијег финансијског резултата.

Расходи камата исказани су у износу 399.953 хиљада динара и односе се на следеће камате:

-у хиљадама динара-

Капитал Хилфе	129.409
ИБРД 2338-5	43.317
ИБРД 2338-6	11.642

ИБРД 2338-7	12.361
ЕИБ 16268	7.556
ИБРД Ц 14695	5.262
ЕБРД 1	81.157
ЕИБ 1	108.064
ИДА	214
Према добављачима	97
Према осталим повериоцима	16
За неблаговремена плаћања	837
Расходи камата за остале обавезе	19
Укупно	399.953

Расходи по основу ефеката валутне клаузуле исказани су у износу 96.777 хиљада динара и односе се на следеће расходе :

-у хиљадама динара-

За потраживања од купаца	3
За обавезе према добављачима	3.174
За обавезе по кредитима	93.600
Укупно	96.777

7.5. Остали приходи

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Укинуте исправке вредности потраживања	2.981	577.726
Казне и пенали на основу комерцијалних уговора	115.083	64.194
Приход од наплаћених гаранција за неизвршење посла	80.335	
Укидање обезвређења некретнина, постројења и опреме		28.759
Укидање дугорочних резервисања	14.912	20.729
Приход од смањења обавеза	4.661	20.034
Приходи од продаје материјала	20.136	8.297
Вишкови	7.715	879
Остали приходи	10.339	13.639
Укупно	256.162	734.257

Казне и пенали по основу комерцијалних уговора у износу од 115.083 хиљаде динара односе се на добијене дебит ноте и књижна задужења по основу неиспуњења гарантованих вредности (повећани губици при оптерећењу, кашњењу приликом преноса енергије), кашњења уплата. Износ од 100.594 хиљаде динара односи се на дебит ноте добијене од SIEMENS-а.

Приход од наплаћених гаранција за неизвршење посла највећим делом односи се на наплату гаранције за добро извршење посла од предузећа SAG GMBH, Немачка (78.896 хиљада динара). Приходи од продаје материјала у износу од 20.136 хиљада највећим делом односе се на продају 4 расходована трансформатора према одлуци Управног одбора (17.268 хиљада динара).

У оквиру осталих прихода евидентиран је износ од 6.180 хиљада који је се односи на покриће губитка зависног предузећа „Електроисток – Изградња“ д.о.о., Београд по одлуци скупштине зависног предузећа од 28.01.2010. године уз сагласност Управног одбора оснивача.

7.6. Остали расходи

-у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
--	--------------	--------------

Обезвређење некретнина, постројења и опреме	-	291.240
Исправка вредности потраживања од купаца	4.944	7.401
Губици по основу расходања и продаје основних средстава и материјала	2.526	2.946
Мањкови	909	226
Остали расходи	15.128	20.547
УКУПНО	23.507	322.360

Остали расходи односе се највећим делом на следеће:

-у хиљадама динара-

Издаци за донаторство	4.710
Издаци за спонзорства	127
Дотација фонду солидарности по колективном уговору	2.500
Издаци за рад.спортске игре у организацији ЕМС-а	2.643
Остало	5.148
Укупно	15.128

Донације и спонзорства

Издаци за донације исказани су и остварени у износу од 4.710 хиљада, а издаци за спонзорства у износу од 127 хиљада.

Програмом пословања за 2009. годину планирана су средства за донације и спонзорства у висини од 6.700 хиљада. Најзначајније донације дате су следећим примаоцима:

-у хиљадама динара-

Тестамент филм С доо, Београд	500
Оdboјкашки клуб Поштар 064, Београд	300
Српски национални комитет ЦИГРЕ-Србија	1.058
ЈП Хиподром, Београд	300
Скупштинска мрежа, Београд-Удружење	300
Институт Михајло Пупин, Београд	200

У току 2009. године, Предузеће је давало донације на основу предлога Комисије формиране Решењем Генералног директора односно заменика Генералног директора.

Задатак ове Комисије био је да размотри поднете захтеве за донаторство, спонзорство и хуманитарну помоћ и предложи одобравање средстава за ове намене.

Наведена Комисија је разматрала захтеве за донације и спонзорства на основу критеријума и смерница које су утврђене интерним Упутством за рад Комисије донетим од стране председника Комисије.

По предлогу Комисије закључује се Уговор о донацији између Предузећа и корисника донације. Према закљученим уговорима о донацији, промаоци донације се обавезују да ће примљене донације наменски утрошити.

С обзиром да се од корисника донације, нити према наведеном интерном упутству, нити другим писаним процедурама није предвидело ни захтевало да се документује наменско трошење одобрених средстава, сугерисано је да се у циљу спречавања евентуалних злоупотреба одобрених средстава на овај начин, Упутством обавезно захтева правдање одобрених средстава од стране примаоца донације.

Због тога је у поступку ревизије, дана 14.12.2010. године Предузеће донело Упутство за рад комисије и критеријуме за донаторства, спонзорства и хуманитарну помоћ, којим се регулише обавезно правдање одобрених средстава од стране примаоца донација.

7.7. Порез на добит

- у хиљадама динара-

	2009. година	2008. година
Текући порез – порески расход периода	(62.084)	(54.247)
Одложени порез – одложени порески приходи/(расходи)	72.606	92.337
УКУПНО	10.522	38.090

Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања пре опорезивања и прописане пореске стопе

-у хиљадама динара-

		2009. година	2008. година
1.	Добитак/(губитак) пре опорезивања	409.092	65.952
2.	Усклађивање расхода непризнатих у пореском билансу (трајне разлике)	119.020	406.688
3.	Усклађивање расхода по основу амортизације у рачуноводствене и пореске сврхе (привремене разлике)	713.575	612.309
4.	Опорезив добитак/(губитак) (5+6+7)	1.241.350	1.084.381
5.	Износ губитка и капиталног губитка из пореског биланса из претходних година до висине опорезиве добити	-	-
6.	Износ опорезивог добитка за који нису постојали одбитни порески губици ранијих година	1.241.350	1.084.381
7.	Текући порески губитак	-	-
8.	Капитални добитак/(губитак)	338	567
9.	Пореска основица (6+8)	1.241.688	1.084.948
10.	Обрачунати порез 10%	124.169	108.495
11.	Умањење обрачунаог пореза по основу улагања у некретнине, постројења и опрему	62.084	54.247
	Обрачунати порез по умањењу	62.084	54.247

- Одложена пореска средства и обавезе

	2009. година	2008. година
Садашња вредност некретнина, постројења и опреме чија се вредност систематски отписује на временској основи исказана у финансијским извештајима	42.912.468	45.031.131
Садашња вредност некретнина, постројења и опреме призната у	30.469.563	31.870.529

складу са пореским прописима		
Одбитна привремена разлика по основу које се не признаје одложено пореско средство	(1.121.685)	(1.130.048)
Опорезива привремена разлика (в1-в2-в3)	12.442.905	13.160.602
Одложени порез (10%)	1.244.291	1.316.060
Одложене пореске обавезе за земљиште које се не амортизује	112.168	113.005
Одложене пореске обавезе	1.356.459	1.429.065

На дан 31. децембра 2009. године Предузеће има неискоришћене пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 194.240 РСД хиљада. Предузеће није признало одложена пореска средства по основу наведених улагања услед неизвесности везаних за њихово будуће искоришћење.

8. ПРЕУЗЕТЕ И ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

8.1. Судски спорови

Предузеће је на дан 31. децембра 2009. године извршило резервисања по основу судских спорова који се воде против Предузећа у износу од РСД 171.667 хиљада. Коначан исход спорова

тренутно није могуће предвидети. Руководство Предузећа сматра да по преосталом износу спорова против Предузећа, који превазилазе износ већ извршених резервисања, не могу настати материјално значајне негативне последице по Предузеће.

8.2. Потенцијалне обавезе

У току 2009. године уговорен је нови кредит са Европском инвестиционом банком (ЕИВ II) у износу од 24.500 хиљада евра. Период отплате је 20 година са грејс периодом од 5 година и каматном стопом која се везује за 6 мес. EURIBOR. Средства кредита ће бити искоришћена за унапређење мреже електричне енергије, односно за изградњу шест трафостаница и пратећих далеководова.

9. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Предузеће је у Напоменама уз финансијске извештаје за 2009. годину извршило обелодањивање трансакција са повезаним правним лицима у складу са МРС 24-Обелодањивање повезаних страна што је дато у табели:

-у хиљадама динара-

Зависна предузећа	Продаја повезаним лицима	Набавка од повезаних лица	Потраживања	Обавезе
„Електроисток-Проектни биро“	319	190.305	5	33.958
„Електроисток-Изградња“	359	935.954	296	57.936
Укупно	678	1.126.259	301	91.894

10. ПРЕТХОДНИ ПОСТУПЦИ И КОРЕСПОДЕНЦИЈА СА СУБЈЕКТОМ РЕВИЗИЈЕ ПРЕ ИЗРАЖАВАЊА МИШЉЕЊА

1. Нацрт извештаја о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Јавног предузећа „Електромрежа Србије“, Београд за 2009. годину достављен је дана 26.01.2011. године.

2. Приговор на Нацрт извештаја о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Јавног предузећа „Електромрежа Србије“, Београд за 2009. годину достављен је дана 09.02.2011. године.

3. Одржан је рашчишћавајући састанак дана 28.02.2011. године.

4. Достављен је Предлог извештаја о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Јавног предузећа „Електромрежа Србије“, Београд за 2009. годину дана, 09.03.2011. године.

5. Предузеће није доставило примедбе на Предлог извештаја о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Јавног предузећа „Електромрежа Србије“, Београд за 2009. годину.

11. ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Предузећу да:

1. Сачини писане процедуре у облику којим би се дефинисала овлашћења и обавезе сваког лица за унос података и за поступање приликом контроле и оверавања исправа и доставити их лицима задуженим како за примарну тако и накнадну контролу (Напомена 4.1.)

2. У складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору („Сл.гласник РС“ бр.82/2007) побољша систем финансијског управљања и контроле, с акцентом на следећим мерама:

- Дефинисање такве организационе структуре која у потпуности омогућава поделу дужности на начин да се раздвоје одговорности за доношење, извршавање и контролу пословних одлука, односно да исто лице не буде одговорно за ауторизацију, извршење, књижење и контролу
- Управљање ризицима, односно усвајање стратегије управљања ризиком
- Усвајање писаних политика и процедура за управљање ризиком и контролу њихове примене, са циљем да се ризици ограниче на прихватљив ниво
- Успостављање одговарајућег информационог система који омогућава јединствен начин евидентирања свих пословних промена и трансакција и пуну повезаност међу секторима као и поуздано и благовремено извештавање (Напомена 4.1.)

3. У уговорима обавезно исказе цене у динарима, односно у функционалној валути у којој се презентују финансијски извештаји у складу са МРС 21 – Ефекти промена девизних курсева, потребно је. Према члану 34. став 3. Закона о девизном пословању ("Службени гласник РС", бр. 62/06), могуће је уговарање у девизама, и то у пословима у земљи када се потраживања и обавезе везују за курс стране валуте, а плаћање се врши у динарској противвредности. Сагласно параграфу 21. наведеног стандарда, и у наведеним случајевима, исказана трансакција у страниој валути или трансакција која захтева измирење у страниој валути, обавезно се код почетног признавања исказује и у функционалној валути, а страна валута се наводи ради заштите од девизног ризика уз помоћ валутне клаузуле (Напомена 5.)

4. Изврши стручну анализу претходно закључених уговора који су анексирани услед додатних непредвиђених радова, због чињенице да се ови радови по правилу јављају код реконструкција ТС и код грађевинских радова на санацији и адаптацији, са циљем да се испита да ли су у свим наведеним случајевима ови додатни радови настали због непредвидљивих околности и као такви постали неопходни за извршење основног уговора и да ли се у свим наведеним случајевима они не могу раздвајати у техничком или економском погледу од прве јавне набавке, а да се при томе не проузрокују несразмерно велике техничке тешкоће или несразмерно велики трошкови за наручиоца. Потребно је успоставити такве интерне процедуре које у случајевима стварне потребе за додатним непредвиђеним радовима омогућавају доследну примену Закона о јавним набавкама на начин да се пре извођења ових радова од стране првобитног извођача са којим је закључен основни уговор обавезно спроведе преговарачки поступак, те се обавештење о избору најповољније понуде достави Службеном гласнику Републике Србије ради објављивања, и тек онда закључи анекс уговора (Напомена 5.)

5. Изврши стручну анализу претходно закључених уговора са зависним предузећем без спровођења поступка јавне набавке, те да се донесу интерне процедуре о поступању са набавкама у области енергетике на које се Закон о јавним набавкама не примењује, на начин да се обезбеди доследна примена Закона о јавним набавкама у наведеном делу (Напомена 5.)

6. Руководство предузме активности у циљу усклађивања процењених вредности некретнина, постројења и опреме у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема, односно приступе ревизији наведене процене (Напомена 6.2.1.)

7. У будућем периоду одлуке о расподели добити зависних предузећа на које сагласност даје Управни одбор Предузећа као и уплате припадајућег дела добити оснивачу-Предузећу реализују на време, без закашњења и према законским роковима који важе за реализацију обавеза Предузећа према Влади Републике Србије као оснивачу (Напомена 6.10.)

8. У оквиру синтетичког рачуна 511 – Трошкови материјала за израду, евидентира трошкове основног и помоћног материјала за израду, као и утрошени материјал за одржавање сталних средстава. Трошкове резервних делова мање вредности и са веком трајања до године дана евидентирати у оквиру синтетичког рачуна 512 – Трошкови осталог материјала (режијског) (Напомена 7.2.1)